

**Audžuvecāku
problēmas
un atbildība**

3. lappusē

**Talantīgie
jaunieši
pierāda sevi
konkursos**

5. lappusē

**Virsošnes
iekarošana
Argentīnā**

7. lappusē

Dziedātāji no visas Latgales pieskandināja Preiļus

● Uz skatuves — konkursa «Balsis 2014» laureāti Latgalē, vokālās studijas «Spurgaliņas» jaunākā grupa no Līvāniem. Foto: G. Vilcāns

Latgales jaunie vokālisti, labāko balsu īpašnieki, sestdien, 15. martā, piedziedāja un pieskandināja Preiļu novada kultūras centru. Šeit risinājās Latgales novada vokālās mūzikas konkurss «Balsis 2014», kura dalībnieki pirms tam tika noskaidroti vietējo novadu mērogā.

Par skanīgāko ansambli žūrijas komisija atzina Līvānu bērnu un jauniešu centra vokālās studijas «Spurgaliņas» jaunāko grupu, kuras uzstāšanās novērtēta ar augstāko pakāpi. Studiju vada Skaidrīte Bulmeistere, koncertmeistare Rita Semeiko. Pirmo pakāpi ieguva Preiļu novada bērnu un jauniešu centra vokālās grupas «Lāsītes» 9. — 10. klases dziedātāji (skolotāja

Daina Erte), Riebiņu novada Rušonas pamatskolas vokālais ansamblis «Dzirkstelītes» jaunākajā grupā (Solvīta Ķibere) un Aglonas vidusskolas 5. — 7. klašu ansamblis vidējā grupā (Lilīta Valaine). Ar otro pakāpi novērtēts grupas «Lāsītes» jaunāko dziedātāju — 1. — 2. klase — sniegums. Arī šo grupu māca Daina Erte.

Konkursantus vērtēja respektabla žūrija, kurā darbojās Irēna Nelsone, mūzikas pedagoģe, Jāzepa Vitola mūzikas akadēmijas metodiķe un lektore, Jānis Grigālis, diriģents, pedagogs, tautas mūzikas instrumentu ansambļu speciālists, Mārīte Puriņa, mūzikas pedagoģe, vokālās grupas «Anima Solla» vadītāja, Latvijas vokālo ansambļu asociācijas eksperte, Lielvārdes mūzikas skolas direktore, Antra Strikaite, Valsts izglītības

satura centra interešu izglītības un audzināšanas darba nodaļas vadītājas vietniece, projekta vadītāja.

Kopumā konkursā piedalījās 27 kolektīvi ar 279 dalībniekiem no 19 Latgales novadiem. Bija pārstāvēts Aglonas, Līvānu, Preiļu, Riebiņu novads, kā arī Krāslavas, Dagdas, Rēzeknes, Balvu, Baltinavas un citi novadi.

Katram kolektīvam bija jāizpilda trīs dziesmas. Kopumā žūrija noklausījās 81 dziesmu. Latgales konkurss bija pēdējais starp tiem, kas notika vēsturiskajos novados. Tagad ir noskaidroti visi labākie Latvijas jaunie dziedātāji. Aptuveni 25 paši izcilākie Latvijas vokālās mūzikas kolektīvi tiksies finālā 12. aprīlī Rīgā, taču, kuri tie būs, kļūs zināms pēc vērtējumu kopsavilkuma pēc 25. marta. L.Rancāne

NEAIZMIRSTI ABONĒT

“NOVADNIEKU”

aprīlim un
turpmākajiem

2014. gada mēnešiem.

Abonēt var

“Latvijas Pasta” nodaļās,
pie pastniekiem,
“Novadnieka” redakcijā
Brīvības ielā 14, Preiļos, un
interneta mājas lapā
www.novadnieks.lv sadaļā
“Abonēšana”.

Abonē šodien un
saņem laikrakstu pēc
divām dienām!

Šonedēļ sāksies pavasaris

Ceturtdien, 20. mar-
tā, plkst. 18.57 būs
pavasara ekvinokcija —
Zemes ziemeļu puslodē

sāksies astronomiskais pavasaris, liecina astro-
nomu sniegtā informācija.

Pavasara ekvinokcija ir laika moments, kad
Saules diska centrs šķērso debess ekvatoru un
nonāk debess ziemeļu puslodē. Šajā laikā dienas
un nakts garums ir aptuveni vienāds.

Ņemot vērā gaismas laušanu Zemes atmo-
sfērā, jau divas diennaktis pirms pavasara ekvi-
nokcijas diena kļūst garāka par nakti.

Šogad 18. marts būs pirmā diennakts, kad die-
nas ilgums pārsniegs 12 stundu. Katra nākamā
diena kļūs par četrām minūtēm un 50 sekundēm
garāka.

Meteoroloģiskais pavasaris šogad Latvijā
iestājas jau 7. februārī, kad diennakts vidējā
gaisa temperatūra stabili pakāpās virs nulles.
Tas notika aptuveni sešas nedēļas agrāk par
ilggadējo vidējo datumu.

Pērn meteoroloģiskais pavasaris sākās tikai
10. aprīlī, tomēr neparasti agri — jau 16. maijā —
iestājas meteoroloģiskā vasara, ko definē kā sta-
bilu diennakts vidējās gaisa temperatūras pa-
augstināšanos virs +15 grādu atzīmes.

Zemniekus aprīļa sākumā aicina uz izstādi Rāmavā

No 3. līdz 6. aprīlim lielsaimniecību un maz-
dārziņu īpašnieki, kā arī visi interesenti tiek
aicināti apmeklēt tradicionālo izstādi «Pavasaris
2014», informē izstāžu kompleksa «Rāmava»
pārstāvis G.Zalcmanis.

Izstādes tematika ir plaša: **zemkopība** — teh-
nika, aprīkojums, tehnoloģijas, sēklas, agroķī-
mija, bioloģiskā lauksaimniecība; **dārzkopība** —
puķkopība, floristika, stādi, dārzu audzēšana,
pirmapstrāde, fasēšana; **lopkopība** — ciltsdarbs,
mehānizācija, barošana, veterinārija; **mežsaim-
niecība** — mežu atjaunošana, lauksaimniecības
zemju apmežošana; **pakalpojumi un serviss** —
pakalpojumi, tehnikas remonts, rezerves da-
ļas; **nelauksaimnieciskā uzņēmējdarbība**
laukos — lauku tūrisms, ekoloģija, vides aizsar-
dzība, ainavu veidošana, pārstrāde un sadzīves
servisa uzņēmumi, vietējo resursu izmantošana,
parku un dārzu ierīkošana un kopšana, amatnie-
cība; **celtniecība laukos** — projekti, materiāli,
iekārtas, tehnika, ūdensapgāde, notekūdeņu
attīrīšana; **alternatīvā enerģija** — saules bate-
rijas, siltuma sūkņi, vēja un ūdens enerģētika;
**transportis; informācija, izglītība un konsul-
tācijas lauksaimniekiem; lauksaimniecības
un zivsaimniecības produkcija.**

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Pašvaldībām pilnībā tiks nodrošināta iespēja saņemt aizņēmumus prioritāro investīciju projektu īstenošanai

Ceturtdien, 13. martā, finanšu ministrs Andris Vilks, Ministru prezidente Laimdota Straujuma tikās ar Latvijas Pašvaldību savienības (LPS) domi. Finanšu ministrs informēja, ka, sākot no šā gada aprīļa, pašvaldībām pilnībā tiks nodrošinātas iespējas saņemt aizņēmumus no Valsts kases prioritāro investīciju projektu īstenošanai ar maksimālo summu 200 000 eiro. „Pašvaldības, saņemot aizņēmumus prioritāro projektu īstenošanai, nodrošinās saviem iedzīvotājiem labāku dzīves kvalitāti. Tā ir iespēja sakārtot ceļus, ielas, infrastruktūru – to, kam katrā pašvaldībā ir visvairāk nepieciešami uzlabojumi. Tā ir laba ziņa katram Latvijas iedzīvotājam!” norāda finanšu ministrs Andris Vilks. Lai pretendētu uz pieprasījuma izskatīšanu Aizņēmumu padomes sēdē, dokumentus ir iespējams iesniegt Finanšu ministrijā jau šobrīd. Jāatgādina, ka šogad pašvaldībām ir iespēja saņemt aizņēmumus arī ceļu, ielu un tiltu sakārtošanai, nodrošinot budžeta līdzfinansējumu no 20 līdz 30% apmēram. Tikšanās laikā tika pārrunāti jautājumi par 2015. gada budžeta sagatavošanu, iedzīvotāju ienākuma nodokļa pārdali, Eiropas Savienības struktūrfondu finansējuma izlietošanas plānu 2014.-2020. gadam, kā arī citi jautājumi.

Parakstu vākšana par Latvijas pievienošanu Krievijai draud ar kriminālprocesu

Sociālajā tīklā «Facebook» ievietotais aicinājums piedalīties parakstu vākšanā par Latvijas pievienošanu Krievijai, visticamāk, beigsies ar kriminālprocesu, intervijā LNT raidījumā «900 sekundes» sacīja iekšlietu ministrs Rihards Kozlovskis (RP). Viņš norādīja, ka policija veic priekšdarbus, lai noskaidrotu, kas ir šīs iniciatīvas autori. Kā iepriekš vēstīja portāls «apollo.lv», «Facebook» grupa «Ruskie v Latvijā» jeb «Krievi Latvijā» ievietojuši savā profilā ziņu, ka Latvijā izsludināta parakstu vākšana par Latvijas pievienošanu Krievijai. «Ja Latvija atkal atgriezīsies Krievijas sastāvā, tad visiem Latvijas Republikas iedzīvotājiem pavērsies milzīga attīstības iespēja – daudz lielākas nekā tās ir Eiropas Savienības ietvaros,» paziņojumu citē portāls. Aicinājums parakstīties par Latvijas pievienošanu Krievijai ievietots sabiedrības petīciju portālā «Avaaz.org». Tā autori gan pēdējā rindkopā pauduši, ka šim uzsaukumam nav nekādas nozīmes un tas vērtējams kā joks. Tomēr petīcija ir aktīva un kopš 8.marta vairāki simti Latvijas iedzīvotāju tam bija pauduši atbalstu.

Cilinskis – viens no īslaicīgākajiem ministriem

Ministru prezidente Laimdota Straujumai parakstot rīkojumu par vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra Eināra Cilinska (VL-TB/LNNK) atbrīvošanu no amata, viņš kļuvis par vienu no īslaicīgākajiem ministriem atjaunotās Latvijas vēsturē. Atbrīvošanas iemesls – Cilinska piedalīšanās leģionāru gājienā. Līdz ar to Ministru prezidente Laimdota Straujuma (V) parakstis rīkojumu par viņa atbrīvošanu no amata. Cilinski amatā kopā ar visu Straujumas vadīto valdību apstiprināja šā gada 22. janvārī. Ministru kabinets, kas strādājis pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas, ir bijuši vairāki ministri, kuri savā amatā pabijuši vien dažas dienas. Vien sešas dienas finanšu ministra amatā pabija Vasilijš Melņiks. Viņš Finanšu ministriju vadīja laikā no 1997. gada 17. līdz 22. janvārim. Vairāki kādreizējie ministri savos amatos pavadījuši nepilnu mēnesi vai nedaudz vairāk kā mēnesi. Dažiem izdevies amatā noturēties ap diviem mēnešiem. Piemēram, Māra Gaīļa vadītajā valdībā nedaudz vairāk kā mēnesi nostrādāja toreizējais iekšlietu ministrs Ģirts Valdis Kristovskis – no 1994. gada 19. septembra līdz 28. oktobrim. Nepilnus divus mēnešus ekonomikas ministres amatā bija Ingrida Latimira (Udre) – viņa šo amatu ieņēma no 1999. gada 20. maija līdz 16. jūlijam. Nedaudz vairāk par diviem mēnešiem veselības ministra amatā bija Āris Auders – laikā no 2003. gada 16. janvāra līdz 20. martam.

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs – SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 65307057, mob. tel. 29410288 (redaktorei), 65307057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

Žurnālistiem – 65307058, mob. t. 22079178.

Fakss 65307057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (otrdien, piektdien).

Tas, kurš dara labu citam, vēl vairāk dara labu pašam sev – jo apzina, ka padarīts labs darbs, pati par sevi sniedz lielu prieku.

(Seneka)

Aicina izteikt savas domas aptaujā par pāreju uz vasaras laiku

● 30. martā Latvijā pulksteņa rādītāji jāpagriež vienu stundu uz priekšu

Eiropas Komisija aicina Eiropas Savienības dalībvalstis paust viedokli, kā tās iedzīvotāji, komersanti, valsts un pašvaldību institūcijas vērtē praksi Eiropā pavasarī vienoti pāriet uz vasaras laiku un rudenī atgriezties savā laika joslā.

Lai sniegtu Eiropas Komisijai mūsu valsts viedokli, Ekonomikas ministrija aicina jebkuru Latvijas iedzīvotāju paust savu viedokli, piedaloties aptaujā. Privātpersonas aicinām paust viedokli, vai atbalstāt ik gadu pāriet uz vasaras laiku, kādas priekšrocības un trūkumus saskatāt, un vai šo praksi vajadzētu turpināt. Savukārt, komersantus, valsts un pašvaldību institūciju pārstāvjus aicinām detalizētāk norādīt, vai un kā pulksteņa griešana ietekmē viņu komercdarbību un nozares attīstību.

Aicinām iedzīvotājus paust savu viedokli līdz šā gada 20. martam, tiešsaistē aizpildot aptaujas anketu https://docs.google.com/forms/d/1uIlgw_bD6MoSs3kypmpQ5abOI7AEYO-LyDZW8jMsfU/viewform.

Atgādinām, ka vasaras laiks ir laika skaitīšanas sistēma, ko dažādās valstīs lieto pavasarī un vasaras periodā, pulksteņus pagriežot vienu stundu priekšā joslas laikam. Visa zemeslode ir sadalīta 24 laika joslās.

Šobrīd vienotu praksi pārejā uz vasaras laiku un atpakaļ Eiropas Savienības

ietvaros nosaka Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 19. janvāra direktīva 2000/84/EK par noteikumiem attiecībā uz vasaras laiku. Direktīva nosaka vasaras laika sākumu un beigas vienoti visām Eiropas Savienības dalībvalstīm.

Taču pirmo reizi ideja par vasaras laiku radās 18. gadsimta beigās, kad 1784. gadā Bendžamins Frenklins, ASV sūtnis Francijā, uzrakstīja esēju "Par pāreju uz vasaras laiku". Esejā izklāstīta ideja par pāreju uz vasaras laiku B.Frenklinam radās, kad nejaušs troksnis iztraucēja viņa miegu aptuveni sešos no rīta. Pamostoties B.Frenklins bija pārsteigts par spilgto gaismu, kas

apgaismoja istabu, un viņam radās ideja par pāreju uz vasaras laiku. Veicot vienkāršus matemātiskus aprēķinus, B.Frenklins izrēķināja, cik daudz līdzekļu Parīzes iedzīvotāji iztērē, ejot gulēt pēc pusnakts un mostoties tikai pusdienas laikā, laikā no 20. marta līdz 20. septembrim nelietderīgi dedzinot sveces un petrolejas lampas.

Kopš tā laika pagāja vesels gadsimts, kad 1907. gadā angļis Villiams Villetts atgādināja par pāreju uz vasaras laiku. V.Villetts ierosināja pagriezt pulksteni uz priekšu par 80 minūtēm – katrā aprīļa svētdienā par 20 minūtēm, un septembrī darīt tāpat, tikai griežot pulksteni atpakaļ. Gandrīz 10 gadu laikā šī ideja attīstījās, līdz 1916. gadā Anglijas Parlaments pieņēma likumu, ka vasaras mēnešos pulkstenis jāpagriež par stundu uz priekšu Griničas laikam.

Vasaras laiku, pabīdot pulksteņa rādītājus stundu uz priekšu, pirmoreiz – I Pasaules kara sākumā – sāka lietot Vācija, Lielbritānija, Īrija un Francija. Jau toreizējais mērķis bija taupīt enerģiju. II Pasaules kara laikā Anglijā tika ieviests tā sauktais dubultais vasaras laiks, kas atšķīrās no Anglijas joslas laika (Griničas laika) pat par divām stundām. Lielākā daļa Eiropas valstu vasaras laiku ieviesa 70. gados. Līdzīga situācija izveidojās arī Latvijā, kad Padomju Savienība ar 1980. gada 1. aprīli, pieskaņojoties lielai daļai pasaules valstu, ieviesa pāreju uz vasaras laiku.

Pusotrs miljons vēlētāju saņems paziņojumus par Eiropas Parlamenta vēlēšanām

● EP vēlēšanas Latvijā notiks 24. maijā

Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde (PMLP) pagājušo nedēļu izsūtīja paziņojumus vēlētājiem par Eiropas Parlamenta (EP) vēlēšanām. Ar paziņojumiem vēlētāji tiks informēti par EP vēlēšanu dienu, vēlēšanu iecirkni, kurā jābalso, kārtas numuru iecirkņa vēlētāju sarakstā, iecirkņu darba laiku un papildus balsošanas iespējām.

Paziņojumi nosūtīti visiem balsstiesīgajiem Latvijas pilsoņiem, kuriem ir spēkā esoša dzīvesvietas deklarācija kādā no Latvijas pašvaldībām. Pavisam izsūtītas 1 445 275 vēstules.

Tie vēlētāji, kuri kādu iemeslu dēļ tuvāko divu nedēļu laikā paziņojumus neesaņēms, ir aicināti noskaidrot savu vēlēšanu iecirkni tiešsaistē PMLP mājaslapā www.pmlp.gov.lv vai zvanīt uz Centrālās vēlēšanu komisijas (CVK) uzzini tālruni 67049999.

EP vēlēšanās visās ES dalībvalstīs

vēlētāju uzskaitē lieto Vēlētāju reģistru, kas nozīmē, ka katrs balsstiesīgais pilsonis ir iekļauts noteikta iecirkņa vēlētāju sarakstā, kurā jābalso vēlēšanās. Citā iecirknī balsot nevar. Līdz ar to vēlētāja pienākums, gatavojoties vēlēšanām, ir ne tikai iepazīties ar vēlēšanām pieteiktajiem kandidātu sarakstiem un priekšvēlēšanu programmām, bet arī noskaidrot savu vēlēšanu iecirkni un laikus to mainīt, ja nepieciešams.

Balsstiesīgie Latvijas pilsoņi EP vēlēšanām ir reģistrēti tā iecirkņa vēlētāju sarakstā, kas atbilda viņu reģistrētajai dzīvesvietai 90 dienas pirms vēlēšanu dienas jeb šī gada 23. februārī.

Ja sākotnēji piešķirtais vēlēšanu iecirknis nav balsošanai ērts, līdz 29. aprīlim to var nomainīt uz jebkuru citu iecirkni Latvijā. Iecirkņa maiņu iespējams pieteikt tiešsaistē, izmantojot PMLP iecirkņa noskaidrošanas un mai-

ņas e-pakalpojumu vai klātienē, iesniedzot pieteikumu jebkuras pašvaldības dzīvesvietas deklarēšanas iestādē.

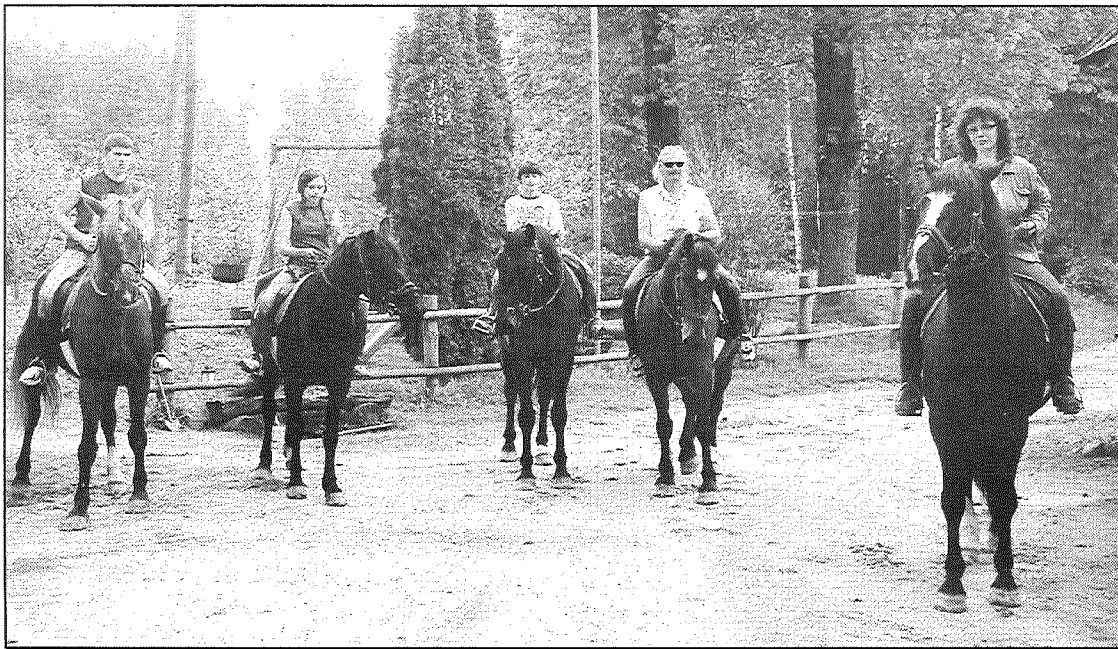
EP vēlēšanas Latvijā notiks šī gada 24. maijā, sestdienā. Vēlēšanu iecirkņi balsošanai būs atvērti no pulksten 7.00 līdz 20.00. Iepriekšējā balsošana notiks trīs dienas pirms vēlēšanām – 21., 22. un 23. maijā dažas stundas dienā. Balsošanas dokuments EP vēlēšanās ir pase vai personas apliecība (eID).

Latvijas pilsoņi, kuri dzīvo ārvalstīs, EP vēlēšanās var piedalīties, balsojot pa pastu. Pasta balsošanai iespējams pieteikties līdz 12. aprīlim pārstāvniecībās ārvalstīs, līdz 24. aprīlim – pasta balsošanas iecirknī Rīgā, līdz 27. aprīlim – tiešsaistē PMLP mājaslapā. Savukārt citu ES dalībvalstu pilsoņiem, kuri dzīvo Latvijā un vēlas balsot par Latvijas EP deputātu kandidātiem, līdz 24. aprīlim jāreģistrējas vēlēšanām Latvijas CVK.

Lappusi sagatavoja T.Elste

Gaišie brīži pāri tumšajiem

Latgales audžuģimeņu atbalsta biedrība «Muna sāta», atzīmējot piecu gadu jubileju, bija izsludinājusi logo konkursu. Tajā uzvarēja Ozolu ģimene no Riebiņu novada Rušonas pagasta. Sandra Ozola, logo autore, stāsta, ka viņas zīmējumā māju simbolizē logs. Glīti piestiprinātie aizkari logā nozīmē, ka te dzīvo kārtīgi un pārtikuši cilvēki, smaidošas sejiņas, — ka tajā ir bērni, kuri tiek mīlēti, kaķa ūsainais purniņš, — ka atvasēm māca rūpēties par citu dzīvo radību. Šis zīmējums turpmāk būs atpazīšanas zīme biedrībai.

● Sandra un Ainārs Ozoli ar audžubērniem izjādē. Foto no Ozolu ģimenes arhīva.

Audžuģimenes statuss Ozoliem piešķirts 2007. gadā. Dzīvojam divatā ar vīru Aināru dzīvos laukos, lielā mājā. Draudzenes pa reizei ar pārākumu «iekoda», — tev laba dzīve, ne savu bērnu, ne rūpju par tiem. Beidzot nolēmām pieņemt kādu mazo, kas mājā ienestu dzīvību, un drīz vien pārvedām mūsu aizbildnībā nodotu bērnu, «Novadniekam» stāstīja Sandra. Pagastā bijušas pāris audžuģimenes, kas mudinājušas arī Ozolu ģimeni iegūt audžuģimenes statusu. Pēc attiecīgu mācību kursu beigšanas un formalitāšu nokārtošanas tas tika izdarīts.

Savulaik aizbildnībā paņemtais bērns izaudzis, viņam būs 18 gadi. Tagad gan viņš ir citā statusā — kā audžubērns. Kopā dzīvošana nav rīvējusi bez šķautnēm. Pēc kāda laika bērns no Ozolu ģimenes aizbildniecībā nonācis pie citas personas, bet pēc gada zēns paprasījies atpakaļ pie Ozoliem. Tad nācās izlemt — aizbildnībā vai audžuģimenē. Jaunais cilvēks bija bārenis. Šādos gadījumos ir jādomā arī no finansiālā viedokļa par to, kas bērnam būtu izdevīgāk. Aizbildniecības laikā pensija par vecāku zaudējumu tiek izmaksāta uz turpīgākajiem, bet, ja bērns atrodas audžuģimenē, pensija uzkrājas viņa kontā, ko, sasniedzot pilngadību, jauniētis var saņemt, — skaidroja Sandra sarežģītos juridiskos aspektus.

Pašlaik Ozoli rūpējas par diviem pieņemtajiem bērniem. Ir bijuši periodi, kad viņu mājās vienlaikus dzīvojuši pat astoņi lielāki un mazāki bērni, dažs uzņemts uz mēnesi vai diviem, citi — uz ilgāku periodu. Bērnam, kurš šajā audžuģimenē uzturējās tikai mēnesi, paveicās, — aizbildniecību par viņu uzņēms paša māsa. Vēl laimīgāki ir tie gadījumi, kad mazie atgriezūšies savās ģimenēs. Bet dzīve nav kā seriāls ar labām beigām. Daudz arī tādu bērnu, kas, reiz izņemti no savām ģimenēm, bērniņu aizvada bērnu namos un audžuģimenēs, kamēr pieaug un uzsāk patstāvīgu dzīvi. Patīkami, ja atceras Ozolu mājas siltajā paspārnē pavadīto laiku, piezvana, uzraksta e-pastā, atbrauc ciemos.

Atbildība par svešām dzīvēm

Kādas ir sajūtas, kad mājās ievēd svešu, līdz tam nekad neredzētu bērnu, kurš ir stresā, nobēdējies, iespējams, slikti ēdis un apģērbts? Kā uzsākt kontaktēties, kā palīdzēt mazajai nelai-

mes čupiņai, kas varonīgi rīj asaras, vai, ievīlies sevī, drūmi klusē? Sandra Ozola stāsta, ka bērni galvenokārt nāk no krīzes centriem, kur pavadījuši kādu laiku, kamēr viņiem sameklēta audžuģimene. Aizbildniecībā pieņemot, tas ir savādāk. Var apmeklēt bērnu internātskolā vai citā iestādē, kur viņš uzturas, kontaktus dibināt pamazām. Viens gan jāpazīnās, — pieņemot bērnu, jāuzņemas līdzatbildība par svešām dzīvēm, notikumiem.

Kādreiz agrāk bērni, kurus izņēma no bioloģiskajām ģimenēm, lielā mērā zaudēja kontaktus ar vecākiem. Tagad ar interneta, telefonu starpniecību viņi sazinās ar tuviniekiem, iepriekšējiem draugiem, ir par visu informēti. Kāda bijusi audžuģimene, kas adoptēta, aizvesta uz ASV un tagad tur dzīvo ar mainītu vārdu un uzvārdu, regulāri ar Sandru sarakstās draugos, bet uz jautājumu, vai gribas uz mājām, angliki atbild — negribas. ASV pirms adoptēšanas ar vecākiem daudz strādājot, arī audžuģimenes saņemot lielu atbalstu. Tās ne tikai kontrolē, bet arī dažādā veidā palīdz. Sandra to visu uzzinājusi, darbojoties atbalsta biedrībā «Muna sāta», kam savukārt nodibināti plaši kontakti. Ar to starpniecību bērni no Latgales audžuģimenēm pa mēnesim tiek uzņemti Amerikas viesģimenēs.

Attiecību uzturēšana ar audžubērnu istajiem vecākiem izdodas kā nu kuro reizi. Ir mammas un arī tēvi, kas beidzot saprot, ka riskē bērnus pazaudēt pavisam un tāpēc cenšas savā dzīvē ko mainīt. Ozoli no savas puses palīdz vecākiem atgūt savus bērnus. Skaidro, pamudina, ieteic, ko un kā darīt, cenšas, lai istajiem vecākiem attiecības ar bērniem saglabātos.

«Humpalas» nenēsās

Kāpēc mūsdienu Latvijā izveidojas situācijas, ka bērni nevar palikt savās mājās? Ka vecāki ir nodzērušies, ka nav, ko ēst, gērbt, ka jācieš pāridarījumi? Sandra Ozola ir pārliecinājusies, ka arī ļoti pārtikušās valstīs kā Norvēģijā, ASV un citur mēdz būt daudz tādu gadījumu. Esam tikušies ar pārstāvi no Amerikas, kas savā valstī atbild par audžuģimeņu kustību, un arī pie viņiem ir tāda pati problēma. Pro-

tams, ASV un Eiropā atbalsts no valsts audžuģimenēm ir krietni lielāks nekā Latvijā, bet, paldies par to pašu. Tomēr ir maz ar uzturamdu 128 eiro mēnesī, jo garam, augošam septiņpadsmitgadīgā puišim jaunām botām un džinsiem vien vajag vairāk. Pusaudzīm no «humpalām» — no otrreiz lietojama apģērba nepiedāvāsi, viņš to negērbis ne par ko. Uzturamdu maksā pašvaldības. Bagātākās vairāk, nabagās — mazāk. Audžuģimene tagad atsaka tām pašvaldībām, kuras maksā ļoti mazu uzturamdu, stāsta Sandra. Ja ģimenēs ir bērni no dažādām pašvaldībām, bet viena par bērnu maksā tikai 100 eiro, otra — 156 vai 170 eiro, tad kā viņiem izskaidrot, ka vienam maizes vai konfekšu piennākas vairāk, bet otram mazāk? Bagātāko maksājumu nevar arī tērēt kopējā katlā, jo cits pateiks, kāpēc viņš uz manas naudas «sēž»?

Sarūgtina, ka bieži vien līdz cilvēki, apkārtējā sabiedrība uzskata, ka mēs ar bērniem pelnam. Tādos gadījumos ierosinu, lai viņi pašī savās ģimenēs kādu pieņem un izmēģina, cik viegls «peļņas avots» tas ir. Valsts audžuģimēnēm maksā 114 eiro mēnesī neatkarīgi no pieņemto bērnu skaita. Skumjākais ir tas, ka audžuģimenes nav sociāli nodrošinātas. Tām neskaitās darba stāžs, netiek apmaksātas slimības lapas. Audžuģimeņu atbalsta biedrība «Muna sāta» pašlaik cīnās par šīs situācijas izmaiņšanu, iet uz Saeimu, pie valdības, runā ar ministriem, apvienojas ar citām biedrībām, raksta, pieprasa.

Ja puikam gribas jaunu modernu mobilo telefonu, ko tad? Pērkam. Gan telefonus, gan riteņus, atbild Sandra. Senāk ar vīru ārzemju ceļojumos braukuši katru gadu, bet tagad varot atļauties tikai reizi vairākos gados, un tad vēl jādomā — brauks viens vai divatā.

Pēdējā laikā audžuģimene biežāk izvēlas puikas pusaudžus. Viņiem, lai kaut ko izdarītu, nav tā kā meitenēm jāgaida, kad nožūs nagu laka vai nav pabeigta acu krāsošana, — ar humoru skaidro Sandra. Bet, ja nopietnāk, ar zēniem sarasts vairāk, viņu uzvedība vairāk prognozējama, tiešāka. Ierobežojumu esot maz, daudz kas tiekot atļauts, jo arī Sandras vecāki sa-

vulaik meitām ļāvuši brīvu vaļu, reizē pieprasot atbildību. Ļoti liela nozīme zēnu audzināšanā ir Aināram. Puikas redz virieša lomu ģimenē, iemācās, ka sievietē ir jāciena, uzzina, kādam jābūt istam tēvam, jo pirms tam biežāk piedzīvojuši, ka bioloģiskais tēvs sīt gan bērnus, gan viņu māti.

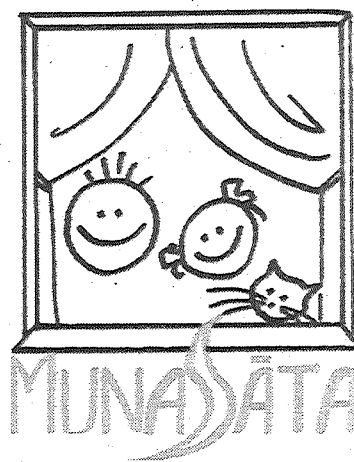
Kad bērni sasniedz pilngadību un uzsāk savu liela cilvēka dzīvi, viņu bijušajām pašvaldībām ir jāpiešķir dzīvojamā platība. Kādam audžubērnam piešķirto dzīvokli Ozolu ģimene izremontēja saviem spēkiem, jo meitene nebrauca prom no viņiem, teica, — kā tadā dzīvokli var apmesties? Aizveda mēbeles. Citai meitenei paveicās vairāk, — iekārtojās darbā, atrada savu otro pusīti, ar ko dzīvo kopā. Audžuģimene neliedz ne padomu, ne savus līdzekļus, palīdzot lielajiem bērniem nostāties uz savām kājām. Daudzi gan tūlīt brauc prom uz ārzemēm. Sandra un Ainārs to nedz peļ, nedz slavē, bet atgādina būt atbildīgiem par sevi. Ja grūti iedzīvoties, tad varbūt piepelnīšanās ārzemēs palīdzēs nostāties uz kājām. Vienmēr ir nodrošināts arī atpakaļceļš, — var atgriezties pie audžuģimēnēm un padzīvot kopā ar Ozolu ģimeni. Māja liela, ar diviem stāviem, vietas pietiek visiem. Varbūt kādam patiks saimniekot un turpināt ģimenes iesāktos darbus dārzkopībā.

Sandra lasa daudz speciālās literatūras par psiholoģijas jautājumiem, par bērnu audzināšanu, brauc uz kursiem, sazvānās ar vietējām audžuģimenēm un pārrunā, kā klājas. Lielu problēmu neesot, kaut gan piedzīvoti brīži, kad sirds ir gauži pilna.

Tomēr ir kāda problēma — tālais ceļš no Ozolu mājām līdz skolai. Bērniem jāmēro trīs kilometri līdz šosejai, kur viņus uzņem autobuss un nogādā līdz skolai. Reizēm gan viņi tiek aizvesti ar automašīnu. Ja ir auksts laiks, bērni, autobusu gaidot, pēc skolas mēdz ieskriet pie Aināra mammas, kas dzīvo pagasta centrā. Viņa atbalstot ģimeni un uz jautājumu, vai pieņemt jaunus bērnus, vienmēr atbildot — ņemiet!

Ne visi ir «saulstariņi»

Dekoratīvo augu dēsti, augļu koki, ziemcietes, jaunākais piedāvājums — ķiršu kociņi — stādu audzēšana ir ģimenes pa-

● Latgales audžuģimeņu atbalsta biedrībai «Muna sāta» tagad ir savs logo, ko zīmējusi Sandra Ozola.

matnodarbošanās. Arī aitkopība. Brīvajā laikā Sandrai ļoti patīk lasīt. Viņai vienmēr ir līdzī *i-grāmata* ar 70 ierakstītām grāmatām. Psiholoģija, ezotērika, mistiski notikumi, — tās ir tēmas, kas viņu aizrauj visvairāk. Aināra vaļasprieks — tehnikas lietas, galdniecība. Reizēm sava prieka pēc uzspēlē basģitāru, jo kādreiz darbojās ansamblī, spēlēja ballēs, kāzās.

Pašlaik, kad tiek slēgtas lauku mazās skolas, pedagogu un citām vietējām ģimenēm labs variants būtu kļūt par audžuģimenēm un uzņemt bērnus. Rušonas pagasta četras audžuģimenes vietējai skolai šogad nodrošinājušas astoņus skolēnus. Nav jau grūti lauciniekam savās mājās uzņemt vēl kādu bērnu. Es saprotu, ka bail, bet psihologi pamācīs, kā sakārtot attiecības ne vien ar pieņemto, bet arī ar saveju bērnu, kurš tāpat nereti «rāda raksturiņu». Ja tomēr kļūst par smagu, var pieņemt uz kādu laiku atvaļinājumu, var atteikties no bērnu uzņemšanas pavisam, un neviens par to nesodīs. Arī Ozolu ģimene pašlaik jaunus bērnus neuzņem. Tas gan saistīts ar iecerēto remontu mājās.

Tomēr audžuģimenes mēdz arī izdegt. Ne visi bērni ir «saulstariņi». Sandra saka, ka arī viņas matu cirtu gaišbrūnā krāsa slēpj sirmumu. Ir pārdzīvoti ļoti smagi brīži, kad tikko pieņemtie audžubērni jau pirmajā mēnesī nogāz, māigi izsakoties, podus, par kuriem iestājas kriminālatbildība. Policija aizrāda — jums viņš bija jāaudzina, bet viņa dzīvīte pirms tā arī rīvējusi — no viena likumpārkāpuma līdz jaunam, no vienas sodīšanas reizes līdz nākošajai. Gadījumi ir visdažādākie. Arī tādi, kad pusaudzis uzvedies slikti iepriekšējā audžuģimenē, atklāj, ka to darijis cerībā, lai viņu sūta atpakaļ pie tēta un mammas. Ir bērni, kas iepriekšējā dzīvesvietā neko citu nav iemācījušies kā vien zagti. Zagšana bija paņēmiens, lai izdzīvotu, bet bērna uzverē tā nebija nosodāma. Citi ir sisti. To var saprast pēc tā, ka liek rokas uz galvas, slēpjas zem galda, baidās, aizsargājas. Citi cenšas izprovocēt vecākus. Apzināti dara ko sliktu un skatās, kāda būs reakcija.

Bet to visu atsvēr daudzie laimīgie brīži, kad bērnu smieklī ir gaiši, kad visi kopā spēlē galda vai sporta spēles, kaut ko pārrunā, vienoti dodas izbraukumos, izjādēs, piedalās audžuģimeņu salidojumos, Mātes dienā pasniedz paša noplūktu puķīti, kad citu bērnu priekšā palielās «mana mamma», «tētis».

L.Rancāne

E-prasmju nedēļa

No 24. līdz 30. martam Eiropā un Latvijā norisināsies e-prasmju nedēļa. Preiļu novadā e-prasmju nedēļas aktivitātes koordinēs Preiļu novada informācijas tehnoloģiju centrs sadarbībā ar Preiļu galveno bibliotēku un biedrību «Preiļu NVO centrs».

Preiļu galvenās bibliotēkas vadītāja Ilona Skorodihina «Novadniekam» pastāstīja, ka e-prasmju nedēļā iesaistīsies novada bibliotēkas un izglītības iestādes, Preiļu novada dome, kā arī citas iestādes. Nedēļa sāksies ar atklāšanu 24. martā Preiļu galvenajā bibliotēkā, Preiļu NVO centrā un Preiļu Valsts ģimnāzijā, interneta tiešraidē piedaloties politiskā diskusijā par e-prasmēm nodarbinātībā. Interneta tiešraidē paredzēts arī stāsts par kultūras e-vides pakalpojumiem un aktivitātēm Preiļu galvenajā bibliotēkā. Pelēcu pamatskolā risināsies informatīvs pasākums «Skolēniem noderīgas interneta vietnes», Preiļu NVO centrā — konsultācijas elektroniskās deklarēšanas sistēmas lietošanā.

E-prasmju nedēļas ietvaros Preiļu Valsts ģimnāzijā būs iespējams nokārtot eksāme-

nu Eiropas datorprasmes sertifikāta iegūšanai, Aizkalnes bibliotēkā — saņemt informāciju par e-prasmju novērtēšanas metodēm un tiešsaistes rīkiem, veikt informācijas tehnoloģijas zināšanu testus. Pelēcu pagasta bibliotēkā paredzēts pasākums «E-prasmes ikvienam» — iepazīšanās ar jauniem e-pakalpojumiem, drošību un aizsardzību internetā, digitālajiem medijiem.

Preiļu novada dome 26. martā rīko semināru pašvaldību darbiniekiem «Mūsdienu tehnoloģijas efektīvai prezentācijai un interaktīvai diskusijai darba sanāksmēs», Liču bibliotēkā šajā datumā notiks ievadlekcija Preiļu pagasta senioriem «Informācijas meklēšana internetā». 27. martā Aizkalnes bibliotēkā risināsies nodarbība «Jauni e-pakalpojumi portālā «Latvija.lv», Lauku atbalsta dienesta, Lauksaimniecības datu centra, Valsts ieņēmumu dienesta un citu iestāžu mājaslapā». Tāpat e-prasmju nedēļas ietvaros varēs iepazīties ar isu pamācību, kā aprēķināt savu pensiju, izmantojot pensiju kalkulatoru, kādas ir karšu pārlūkošanas iespējas, notiks apmācības par Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras karšu pārlūku, meliorā-

cijas digitālā kadastra, Lauku atbalsta dienesta karšu pārlūka iespējām.

E-prasmju nedēļā paredzēts daudzpusīgs tēmu piedāvājums gan visiem interesentiem, gan arī atsevišķām sabiedrības grupām — izglītības iestāžu pedagogiem, jaunākā skolas vecuma bērniem, jauniešiem, zemnieku un piemājas saimniecību īpašniekiem, bibliotēku darbiniekiem. Plašāka informācija par «E-prasmju nedēļa» aktivitātēm Preiļu novadā www.preili.lv, www.preilibiblioteka.lv, www.preilunvo.lv.

Jauno bibliotekāru konference 4 CanGurus Preiļos

21. un 22. martā Latvijas Bibliotekāru biedrības jauno speciālistu sekcija sadarbībā ar Preiļu galveno bibliotēku organizē Latvijas otro jauno bibliotēku un informācijas speciālistu konferenci 4 CanGurus Preiļos. Preiļu galvenās bibliotēkas vadītāja Ilona Skorodihina informēja, ka uz konferenci aicināts ikviens bibliotēkas nozares pārstāvis, kurš sevi identificē kā jauno speciālistu, ko raksturo viņa jaunais domāšanas veids un iekšēja motivācija

pilnveidoties un mainīt lietu kārtību. Jaunajam specialistam nav obligāti jābūt jaunam vecuma ziņā, bet gan jaunam savā nozarē.

Konferencē darbosies videostāstu veidošanas darbnīca, stāstniecības darbnīca «Stāsti manim, Daugava!», paredzēta nodarbība pozitīvu ieradumu veidošanai personīgās efektivitātes paaugstināšanai. Preiļu galvenās bibliotēkas bērnu literatūras nodaļas vadītāja Vilhelmine Jakimova vadīs nodarbību «Bērnu atraisīšana un iesaistīšana bibliotēkas aktivitātēs». Tās laikā lektore, balstoties uz savu pieredzi bērnu iesaistīšanā bibliotēkas aktivitātēs, akcentēs šādus apakštematus: bērnu un jauniešu iesaistīšana lasītprasmes veicināšanas aktivitātēs, darbs ar bērniem viņu radošo izpausmju atklāšanā, inovatīvu metožu pielietošana bērnu atraisīšanā.

Pirmajā dienā notiks četras praktiskas nodarbības, bet otrā diena tiks veltīta grupu diskusijām un viesu no Baltijas valstīm prezentācijām. Konferencē paredzēta plaša un interesanta darba kārtība.

Pirmā šāda veida konference notika 2012. gadā Gētes institūtā Rīgā.

L.Rancāne

«Ziedu balle ziemā» — ar sirds siltumu tapusi izstāde

● Savu radošo garu, emocijas un prasmes dienas centra apmeklētāji izpaušuši savos izstādes darbos, ko skatītāji novērtē un apbrīno.

Vairākas pēdējās nedēļas Preiļu novada sociālā dienesta telpās interesenti varēja aplūkot kādu īpašu izstādi — «Ziedu balle ziemā». Tās autori ir dienas centra dalībnieki un viņu draugi. Šonedēļ izstāde Preiļos skatāma pēdējās dienas, taču maijā tā būs aplūkojama Raiņa memoriālajā muzejā «Jasmuiža» Aizkalnes pagastā.

Preiļu novada sociālā dienesta dienas centra vadītāja Liene Gžibovska pastāstīja, ka tā jau ir tradīcija — apkopot dienas centra apmeklētāju veikumu un parādīt to citiem. Vairāk kā pussimts cilvēku bija iesaistījušies Eiropas atbalstītāja projektā par dienas centra pakalpojumu pilnveidošanu, tāpēc izstāde, kurā redzami ziedi, izveidojās ļoti daudzveidīga gan krāsu, gan materiālu, gan rokdarbu darināšanas tehnoloģiju ziņā. Idejas sameklētas grāmatās, žurnālos, internetā. Piemēram, ūdensrozēs no gliemežvākiem, no pistācijas riekstu čaumalām, pat no olu plastmasas kārbām, kreppapīra krokusi un tulpes. Skatītājiem pārsteidzošas līkās un vienaldzīgus neatstāja makaronu daļiņas.

Savukārt dienas centra apmeklētāji vīrieši bija pagatavojuši glītas koka kārbas un gaļas dēļišus, kuros iedezinātas puķes mežģirnakstā. Izstādē vēl redzamas no kļavu lapām darinātas rozītes, konfekšu ziedu pušķi, ar ziedu motīviem dekupēti un aptamborēti akmeņi, apgleznots zīds, apsveikuma kartiņas, dažādās neierastās tehnikās veidotas gleznas, arī izšūtas, tamborētas, gleznotas puķes, no vilnas-veltas un citās tehnikās darinātas puķu brošas, kāda sieviešu kaklarota ar ziedu motīvu, kas tapusi no vīriešu kaklasaites.

Liene Gžibovska uzsver, cik silts pieskāriens izstādē plūst no «vecmāmiņu pūra lādes», par kuru bija aprūpējušās pensionētās kundzes, ļaujot apmeklētājiem atcerēties un iepazīt senču rokdarbus. Dvieļos, galdautos, sedziņās, spilvendrānās jaušama darba mīlestība, pacietība, uzmanība, rūpība.

□□□

Pašlaik dienas centrā valda citas kaislības — tiek sēts un stādīts. Dienas centra jaunieši audzēs dažādus puķu un dārzeņu dēstus, kops un losos tos, lai 3. jūnijā rīkotu sēdu tirdziņu.

L.Kirillova

Stabulnieku bibliotēkā top stāsti par pagasta ļaudīm

Riebiņu novada Stabulnieku bibliotēka turpina veidot biogrāfiska rakstura izstādes, kas veltītas pagasta ļaužu ievērojamām jubilejām. Martā bibliotēkā ir aplūkojama izstāde par Stabulnieku pagasta iedzīvotāju un stipra kaluma sievieti Salomeju Stikāni, kura februāra nogalē sagaidīja un nosvinēja sava mūža 80. gadskārtu.

Salomeja Stikāne, dzimusi Erte-Ūsāne, joprojām ir ļoti aktīva un darbīga, neskatoties uz to, ka ir cienijams gadu skaits aizvadīts. Pēc tuvinieku teiktā, Salomeja pēc dabas ir ļoti vienkārša, sirsnīga un dzīvespriecīga lauku sieviete, kura visu mūžu aizvadījusi laukos, kopjot savas māsaimniecības zemi un lopņus, gan kolhozu laikā strādājot par laukkopi un lopkopi kolektīvajā saimniecībā, gan ar lielāko prieku un atsaucību izlīdzot kaimiņiem pie lielākiem sezonas darbiem talkas dienās. Salomejai ir izteikta atbildības un pienākumu izjūta, tāpēc ikvienu darbu pacietīgā un izturīgā sieviete veic ar rūpību un pamatīgumu, ieliecot darāmajā dvēseli.

Salomejai ir 4. klašu izglītība, toties viņa daudz un ilgstoši ir mācījusies no dzīves un ar neparastu vieglumu veido harmo-

nisku pasauli ap sevi un saviem tuvajiem, jo ļoti labi izprot cilvēku vajadzības un visu mūžu praktizē mīlestību pret savu tuvāko, jo sievietei ir izteikti jūtīga un atsaucīga sirds.

Kopā ar dzīvesbiedru Antonu, kurš nu jau aizsaulē, izaudzinājusi trīs bērnus Aivaru, Janīnu un Elmāru, nodrošinot viņus gan ar garīgo, gan materiālo pamatu un izskolojot. Tuvinieki zina teikt, ka Salomejas mūža kapitāls esot viņas trīs bērni, deviņi mazbērni un seši mazmazbērni, kuru ikdienu Salomeja cenšas padarīt mazliet skaistāku un krāsaināku, iepriecinot

un pārsteidzot viņus ar saviem neparastajiem, košajiem un rūpīgi izstrādātajiem rokdarbiem, kuri aplūkojami arī Stabulnieku bibliotēkā. Iedvesmas brīžos, radošās slāpes apmierinot, top ļoti krāšņi praktiski pielietojami mākslas darbi no dzijas un auduma, kuru izpildījums liecina, ka Salomeja ir apveltīta ar sievišķīgu intuīciju, krāsu un gaumes izjūtu. Ar savu radošo potenciālu Salomeja labprāt arī dalās, nododot to mantojumā savai meitai Janīnai, kura arī ir liela rokdarbniece, un mazdēlam

● Solomeja Stikāne, par kuru tapusi izstāde pagasta bibliotēkā, nesen nosvinēja apaļu jubileju.

Dagnim, kura mākslinieciskās dotības izpaužas zīmējot un tiek pilnveidotas arī mākslas skolas apmeklējumos.

Stabulnieku bibliotēkas darbinieki sirsnīgi pateicas Salomejas tuviniekiem, īpaši viņas meitai Janīnai, par atsaucību un pretimnākšanu izstādes veidošanā un mīļi sveic arī Salomeju viņas skaistajā mūža jubilejā, vēlot piedzīvot vēl daudz, daudz baltu dieniņu.

B.Čaunāne,
Stabulnieku bibliotēkas
bibliotekāre

Talcinieki sakopj baznīcas teritoriju

Livānu novada domes kultūras un sporta komisija pēc Livānu iedzīvotāja, mūziķa Jūlija Stikuta aicinājuma piedalījās talkā Livānu Romas katoļu baznīcas teritorijas sakopšanā, informē Livānu novada multifunkcionālā jaunatnes iniciatīvu centra «Kvartāls» vadītājas vietiece Mārīte Vilcāne.

Jūlijs Stikuts ar saviem brīvprātīgajiem palīgiem Pēteri Krasovski, Jēkabu Cīmaru, Albertu Pudžu, Jāzepu Ručevski, Ēvaldu

Vaikuli, Remigiju Rubinu, Antonu Cīmaru, Lolitu Ziemeļi-Vilcāni jau divus mēnešus zāgē vecos kokus baznīcas teritorijā un Dubnas krastā. Divus īpaši bīstamus kokus palīdzēja novākt vietējo uzņēmēju apmaksāta tehnika un darbinieki.

Neskatoties uz to, ka bija apmācies un vējains laiks, talcinieki paveica visus Jūlija Stikuta iepļānotos darbus — sagrāba pērnā gada lapas, sakrāva kaudzēs un sadedzināja zarus, izgriezta krūmus upes krastā, savāca piemētatās stikla un plastmasas pudeles, kā arī metāla priekšme-

tus. Talkas noslēgumā visi talcinieki mīlojās ar Maijas Kulakovas vārīto zupu.

Baznīcas un teritorijas uzkopšanas darbos palīdz arī pārejē. Katru sestdienu katoļu draudzes pārstāves sakopj baznīcu svētdienas dievkalpojuma. Solu pārnēsāšanas darbos iesaistās Livānu kūdras fabrikas vīri. Pateicība pienākas visiem, kas tieši vai netieši iesaistās baznīcas sakopšanas darbos un dod savu finansiālo ieguldījumu baznīcas remontā.

L.Rancāne

Konkurss vācu valodā

Preiļu Valsts ģimnāzijā (PVĢ) norisinājās Daugavpils Universitātes (DU) reģionālā vācu valodas un Vācijas valstsmācības tālākizglītības centra pasākums vācu valodā, kas tika noorganizēts, sadarbojoties ar centra vadītājas pienākumu izpildītāju Natalju Demjanenko.

PVĢ audzēkne Arta Katkeviča informēja, ka pasākumā piedalījās 27 aktīvi un zinoši ģimnāzijas jaunieši, kas lika

lietā savas zināšanas un prasmi darboties komandā un piedalījās konkursā, kura galvenā tēma bija Vācija.

Vajadzēja izpildīt uzdevumus un atbildēt uz jautājumiem par Vācijas ģeogrāfiju, politiku, mūziku, kino, virtuvi un citām lietām. Izrādījās, ka zinošākā ir komanda, kuras sastāvā darbojās otro kursu meitenes Tekla Marija Labinska, Jūlija Mihailova, Vineta Haritonova, Linda Klindžane un Arta Katkeviča.

Pasākuma noslēgumā bija skatāma

prezentācija, ko bija sagatavojušas Anja un Korina — brīvprātīgā darba veicējas no Vācijas. Viņas iepazīstināja ar savas tautas dzīvesveidu, Vācijas ekonomiku, pastāstīja par iespējām studēt vācu valodu DU un iegūt stipendiju apmaiņas programmas studijām Vācijā.

Ģimnāzistiem šis pasākums radīja lielāku motivāciju mācīties vācu valodu, rosināja padomāt par Vāciju kā iespējamo studiju vietu. Vienlaikus varēja pārbaudīt zināšanas šajā svešvalodā.

Mūzikas un mākslas skolas audzēkņu panākumi

12. marts Jēkaba Graubiņa Livānu Mūzikas un mākslas skolas (MMS) audzēkņiem bija notikumiem bagāts. Daugavpils mūzikas vidusskolā notika divi pasākumi, kuros piedalījās skolas audzēkņi: reģionālais konkurss mūzikas literatūrā un solfedžo "Jānim Cimzem – 200", kā arī Latgales reģiona mūzikas skolu un mūzikas vidusskolu audzēkņu festivāls "Vispārējās klavieres".

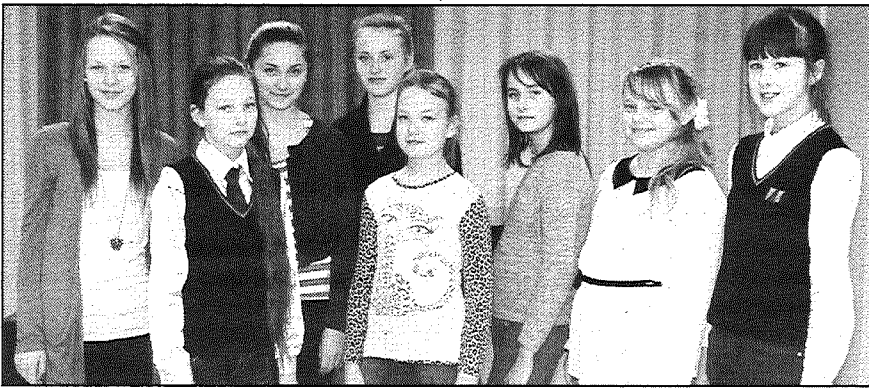
Skolas audzēkņi – Anita Lipinika, Rīta Hveckoviča, Santa Kokina, Brigita Mālniece, Amanda Skutele, Krista Kristiāna Ērgle, Laura Ribule, Kristiāns Jasinis, Agija Hačkova, Ginta Ručevska (skolotāja Skaidrīte Bulmeistere) piedalījās konkursā, kas tika veltīts pedagoga, tautas dziesmu vācēja, latviešu kora mūzikas pamatlicēja un profesionālās mūzikas aizsācēja Jāņa Cimzes 200 gadu jubilejai.

Konkursā piedalījās Latgales reģiona mūzikas skolu komandas no Dagdas, Jēkabpils, Viesītes, Krāslavas, Naujenes, Pļaviņām, Preiļiem, Špoģiem, Daugavpils. Komandām tika doti dažādi uzdevumi. Ar savu izdomu katras skolas audzēkņi varēja izpausties sagatavotajā radošajā prezentācijā. Gatavojoties konkursam, audzēkņiem bija padziļināti jāapgūst komponista Jāņa Cimzes biogrāfijas un daiļrades fakti, jāatpazīst tautas dziesmas. Sarežģītākais uzdevums bija audzēkņu kompozīciju konkurss. Jēkaba Graubiņa Livānu Mūzikas un mākslas skolas audzēkņi ieguva otro vietu komandu sacensībā un pirmo vietu kompozīcijas konkursā.

Skolas audzēkņi – Kelliņa Znotiņa, Sanita Vuškārniece, Amanda Skutele, Āris Kārklis, Dmitrijs Raņņijs (pedagoģi Maija Kleščevska, Rīta Semeiko un Elizabete Tenisa) piedalījās Latgales reģiona mūzikas skolu un mūzikas vidusskolu audzēkņu festivālā "Vispārējās klavieres". Festivāls tika organizēts ar mērķi sekmēt audzēkņu izpratni par klavierespēles apguves nozīmi muzikālajā izglītībā un veicināt pedagogu un audzēkņu sadarbību. Kā atzīst dalībnieki, pasākums bija labi organizēts, tajā piedalījās audzēkņi no daudzām Latga-

● Jaunās mūziķes Amanda Skutele (no kreisās), Rūta Sņikere, Agija Hačkova un Krista Kristiāna Ērgle ar panākumiem piedalījās pūšamo un sitamo instrumentu spēles konkursā. Kopā ar meitenēm skolotāja Silvija Gulbe.

● Konkursā «Jānim Cimzem – 200» Livānu mūzikas un mākslas skolas audzēkņi ieguva pirmo vietu kompozīciju konkursā, otro — komandu sacensībās.

les reģiona mūzikas skolām. Audzēkņi radīja savu klavierespēles prasmi un tā bija augstā līmenī. Šie audzēkņi noteikti ir ieguvēji, jo papildus sava pamatinstrumenta spēlei apgūst arī klavier spēli. Festivāla dalībnieki mājup devās labā noskaņojumā un gandarīti gan par savu sniegumu, gan izdevušos pasākumus.

Savukārt, nākamajā dienā, 13. martā, J. Graubiņa Livānu MMS flautistes Rūta Sņikere, Agija Hačkova, Amanda Skutele, Krista Kristiāna Ērgle (pedagoģe Silvija Gulbe, koncertmeistars Maija Kleščevska un Iveta Broka) ar panākumiem piedalījās III Latgales mūzikas skolu izglītības programmas "Pūšam-

instrumentu spēle", "Sitaminstrumentu spēle" audzēkņu konkursā Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskolā. Konkurss guva lielu atsaucību. Bija ieradušies dalībnieki no daudzām mūzikas skolām – Daugavpils, Gulbenes, Preiļu, Ludzas, Balvu, Rēzeknes, Jēkabpils, Viļakas, Varakļānu, Naujenes, Maltas, Ilūkstes. Jaunākajā vecuma grupā (1.-3. klase) līvānietes, 2. klases audzēknes Rūta Sņikere un Agija Hačkova saņēma pateicības. Vecākajā vecuma grupā (4.-7. klase) spraigā konkurencē 5. klases audzēkne – Amanda Skutele ieguva 3. vietu, bet Krista Kristiāna Ērgle – Atzinības rakstu.

Angļu valodas konkurss «Ko tu stāstītu britu skolēniem par Latviju?»

Livānu novadā notika angļu valodas konkurss 6. — 7. klašu skolēniem «Ko tu stāstītu britu skolēniem par Latviju». Konkurss risinājās Livānu 1. vidusskolā, tajā piedalījās astoņas komandas — četras no Livānu 1. vidusskolas, divas no Livānu 2. vidusskolas, pa vienai no Rudzātu vidusskolas un Sutru pamatskolas.

Anita Reitere, Livānu novada angļu valodas skolotāju metodiskās apvienības vadītāja, informēja, ka konkurss organizēts ar mērķi veicināt skolēnu interesi par angļu valodu, papildināt publiskas uzstāšanās un komandas darba pieredzi. Pirms šī pasākuma komandām bija

jāsagatavo mājas darbs — prezentācija par Latviju. Komandas izmantoja daudzveidīgas metodes un izdomu gan vizuālajā ietērpā, gan parādot savas prasmes. Novada skolēni apliecināja, ka prot prasmi un daudzveidīgi pastāstīt par Latviju, veiksmīgi izmantojot informāciju tehnoloģijas. Skolēnus raksturoja prasme skaidri un saturīgi publiski uzstāties, runāt angļu valodā un pārliecināt, stāstot par būtiskām tēmām: Latvijas vēsturi un dabu, kultūru un sportu. Komandas prezentācijas papildināja ar dziesmām un mūzikas instrumentu spēli. Katrā komandā darbojās pieci skolēni.

Interesanta bija konkursa otrā daļa

— krustvārdu mīkla par Latvijas valsts simboliem un dabu. Skolēni apliecināja prasmi draudzīgi strādāt komandā un sadarboties. Komandas saņēma nominācijas par atraktīvāko, saliedētāko, tautiskāko, visaptverošāko, saskanīgāko, vērtīgāko informāciju par mūsdienu Latviju vai lakoniskāko prezentāciju.

Prezentācijas ar interesi vēroja un lielo dažādību atzinīgi novērtēja gan žūrijas komisija, gan konkursantu skolotāji. Konkursa noslēgumā tika izvirzīti un apbalvoti arī trīs labākie runātāji — Elīna Cīrulle un Māra Rudzīte no Livānu 1. vidusskolas un Rodrigo Pļavāns no Sutru pamatskolas.

Lappusi sagatavoja L.Rancāne

Projektu nedēļā veica pētījumus

Livānu novada Rožupes pamatskolā projektu nedēļas ietvaros 5. — 9. klašu skolēni veica individuālus pētījumus par sev interesējošām tēmām. Sanita Dubovska, Rožupes pamatskolas direktora vietniece, informēja, ka pētījumu tematika aptvēra visdažādākās jomas — no dzimtas stāsta, interneta mājas lapu, motociklu, maģisko skaitļu pētniecības līdz pat kartupeļu izpētei laboratorijā. 14. martā skolā notika pētījumu prezentācija. Tā tika organizēta konferences formā. Skolēni strādāja četrās darba grupās, kurās iepazīstināja klātesošos ar savu pētījumu rezultātiem, iesaistījās diskusijās. Konferences noslēgumā visi skolēni un pedagogi pulcējās kopā, lai noklausītos četras veiksmīgākās uzstāšanās.

12 pētniecisko darbu autori saņēma īpašu sertifikātu par ļoti labi sagatavotiem darbiem. Sertifikātos bija norādītas apgūtās prasmes: izvirzīt pētāmo mērķi, noteikt uzdevumus, vākt un apkopot informāciju, veidot secinājumus, plānot un strukturēt darbu, prezentēt savu veikumu. Lielākā daļa no pētījumiem bija kā apliecinājums tam, ka skolēni spēj strādāt patstāvīgi.

Skolēnu parlamentam iekārtota sava telpa

Livānu 1. vidusskolas skolēnu parlaments aktīvi darbojas jau 21 gadu. Taču tikai vienu gadu šajā laikā pašpārvaldes darbam ir bijusi atvēlēta atsevišķa telpa. Evita Kleina, skolas direktora vietniece audzināšanas jomā, stāsta, ka, lai parlaments sanāktu kopā, apspriestu tēmas un pieņemtu dažādus lēmumus, iekreiz nācās sapulcēties te vienā, te otrā klasē. Beidzot skolēnu parlaments ticis pie savas — pastāvīgas apmešanās vietas. Ar sponsoru — SIA «Sencis» atbalstu iekārtota telpa parlamenta darbam. Uzņēmums uzdāvinājis divānus un mikstus sēdekļus. Esam pateicīgi par mājīgi iekārtoto telpu, teica Evita Kleina.

Livānu 1. vidusskolas pašpārvalde sanāk kopā vienu — divas reizes nedēļā un pārrunā skolas dzīves aktualitātes, piedalās būtisku jautājumu izlemšanā, ir vidutājs starp skolēniem un pedagogiem.

Kā pasargāt bērnus no atkarībām?

13. martā Livānu 1. vidusskolas sarīkojumu zālē 6. — 12. klašu skolēni tika aicināti uz tikšanos ar unikālu personību, priesteri, Bruknas Kalna svētību kopienas vadītāju Andreju Mediņu. Notika aktuāla saruna «Atnāc, ieklausies, sadzirdi! Dod sev iespēju pasargāt sevi, savu bērnu, ģimeni, līdzcilvēkus!» par legālajām narkotikām un cita veida atkarību izplatību jauniešu vidū.

● Andrejs Mediņš.

Romas katoļu baznīcas prāvests Andrejs Mediņš ceļu pie Dieva atrada jau padomju laikā. Pēc dienesta Afganistānā atgriezies mājās, viņš savu dzīvi velta jauniešu glābšanai no dažādām atkarībām.

Jau 17 gadus darbojas Andreja Mediņa izveidotā kopiena Bruknas muižā, kur patvērumu un cerību atsākt pilnvērtīgu dzīvi atrod tie, kuri grib atbrīvoties no narkotikām, alkohola un azartspēlēm vai vienkārši sakārtot dzīvi. Pašlaik kopienā ir 20 iemītnieki, bet pavisam Bruknā pabijuši 380. Daudzi no viņiem ar priesteru palīdzību uzveikuši atkarību. Visai Latvijai skaits nav liels, taču Brukna vienmēr ir atvērta ikvienam neatkarīgi no reliģiskās pārliecības un tautības. Galvenais nosacījums ir vēlme mainīt savu dzīvi.

Evita Kleina, Livānu 1. vidusskolas direktora vietniece audzināšanas darbā, pastāstīja, ka jaunieši ar lielu interesi noklausījās priesteru uzstāšanos, uzdeva jautājumus. Tikšanās noritēja emocionāli pozitīvā gaisotnē. Tās pašas dienas vakarā uz sarunu ar Andreju Mediņu tika aicināti arī skolotāji un vecāki. Priesteris īpaši uzsvēra, ka visam — gan labajam, gan ļaunajam, — kas notiek ar bērnu, saknes ir meklējamas vecāku atieksmē. Ir ļoti svarīgi sarunāties ar bērnu, uz klausīt viņu, neaprobežojoties tikai ar «Vai esi paēdis? Vai izmācījies?». Plaisu starp vecākiem un bērniem rada paši vecāki. Andrejs Mediņš minēja daudzus piemērus no dzīves, stāstīja, cik viegli var nonākt līdz atkarībām, tostarp, narkotiku lietošanai, sevišķi tagad, kad brīvi pieejamas tā sauktās legālās narkotikas.

Informācija seminārs

Piektdien, 21. martā, pulksten 10.00 Preiļu novada domes zālē paredzēts Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra (LLKC) Preiļu nodaļas rīkotais informatīvais seminārs par Eiropas Savienības un valsts likumdošanas izmaiņām.

Kā informē nodaļas vadītāja Mārīte Vucenlāzdāne, semināra klausītājiem tiek piedāvāti pieci dažādi temati:

- ✓ ES un valsts finansējuma piesaistes iespējas lauksaimniecībā — LLKC Preiļu konsultāciju biroja ekonomikas konsultante Līdija Kivleniece;
- ✓ aktualitātes grāmatvedībā un nodokļa politikā — LLKC Preiļu konsultāciju biroja grāmatvedības konsultante Natālija Giluča;
- ✓ ES platībmaksājumi — Lauku atbalsta dienesta Dienvidlatgales reģionālās lauksaimniecības pārvaldes tiešo maksājumu daļas vadītājs Aivars Znotiņš;
- ✓ PVD aktualitātes, savstarpējās atbilstības prasības — Pārtikas un veterinārā dienesta Dienvidlatgales pārvaldes valsts vecākais veterinārais inspektors Dzintars Juškus;
- ✓ aktualitātes mežsaimniecībā — meža konsultāciju pakalpojumu centra Preiļu nodaļas konsultante Astrīda Rudzīte.

Lauku attīstības programma 2014. — 2020. gadam iesniegta Eiropas Komisijā

Pagājušajā nedēļā Zemkopības ministrija iesniedza apstiprināšanai Eiropas Komisijā Lauku attīstības programmu, kas dod pamatu apgūt Kopējās lauksaimniecības politikas 2014. — 2020. gadam Latvijai piešķirto finansējumu 1,53 miljardu eiro apmērā.

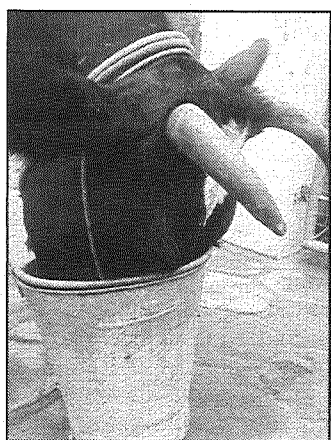
Programmas galvenie uzstādījumi ir:

- ✓ palielināt ienākumus no efektīvas ražošanas, palielinot produkcijas ar pievienoto vērtību un uz tirgu orientētas produkcijas ražošanu;
- ✓ mazo un vidējo saimniecību atbalsts (kooperācija, izglītošana, nišu produkti, darba vietas ārpus lauksaimniecības);
- ✓ katrs zemes, meža hektārs un Latvijai piederošie ūdeņi tiek izmantoti vērtības radīšanai;
- ✓ Latvijas lauku apsaimnieko ģimenes saimniecības, kurās cilvēki spēj nopelnīt un nodrošināt savu ģimeni;
- ✓ zinātnes attīstība un zināšanu līmeņa celšana nozarēs.

PADOMS

Ūdens slaucamajām govīm

Svaigs, brīvi pieejams dzera- maiss ūdens ir vitāli svarīgs slaucamo govju veselībai un augstiem izslaukumiem. Slaucamajām govīm ar svaru virs 650 kilogramiem dienā nepieciešami aptuveni 95 — 135 litri ūdens. Ar dzeramo ūdeni govīs uzņem 80 līdz 90% no kopējās ūdens vajadzības. Svarīgi saprast, ka 30 — 50% no nepieciešamā ūdens daudzuma govīs izdzer stundas laikā pēc izslaukšanas.

To zinot, ir jābūt pārliecinātiem un drošiem, ka dzirdnes darbojas un ūdens govīm ir brīvi pieejams. Slaucot govīs slaukšanas zālēs, vismaz vienai dzirdnei ir jābūt ātri un viegli pieejamai, govīm atgriežoties no slaukšanas zāles kūti.

Par ūdens deficītu var liecināt šādas pazīmes:

- ✓ ļoti cieti mēsli,
- ✓ mazs urīna daudzums,
- ✓ būtiska izslaukuma samazināšanās,
- ✓ urīna un jebkura netīra ūdens dzeršana.

Ja govīm ir redzamas ūdens deficīta pazīmes, tad jāizveido papildu dzeršanas vieta, kas pieejama govīm uzreiz pēc slaukšanas. Ir arī jāpārliecinās, vai ūdens plūsma ir pietiekama, kad pie dzirdnes vienlaicīgi dzer daudzas govīs. Ūdens plūsmai ir jābūt vismaz 7,5 litri minūtē uz govī. Turot govīs nepiesietī, jāatceras, ka grupā vienmēr stingri tiek ievērota hierarhija un vadošās govīs var nelaut hierarhijā zemāk esošajām govīm brīvi pieiet pie dzirdnes. Tāpēc katrā grupā ir jābūt divām dzirdnēm.

S.Dreijere, LLKC lopkopības konsultante

BIŠKOPJIEM

Par biškopību interesējas arvien vairāk laucinieku

Ar daudzajiem biškopjiem Lauku konsultāciju un izglītības centra Preiļu konsultāciju biroja zālē tikās Latvijas biškopības biedrības valdes priekšsēdētājs Armands Krauze.

8. martā biškopji Preiļos pulcējās uz Latvijas biškopības biedrības rīkoto informatīvo semināru. Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra Preiļu konsultāciju biroja zālē jau kļuvusi gandrīz par šauru visiem nozāres interesentiem, secina vietējās nodaļas vadītāja Mārīte Vucenlāzdāne.

Agri atnākušais pavasaris dravu turētājiem ir sācies ļoti intensīvi. Arī se-

mināru apmeklēja vairāk nekā 40 biškopji no Preiļu, Vārkavas, Līvānu, Riebiņu, Aglonas un Rēzeknes novada. Par aktualitātēm biškopībā, likumdošanā un atbalsta maksājumiem semināra dalībniekus informēja Latvijas biškopības biedrības valdes priekšsēdētājs Armands Krauze. Klātesošie tika iepazīstināti ar Lauku attīstības plāna 2014. — 2020. gada atbalsta programmām, kurās biškopji varēs pretendēt uz atbalstu, kā arī pieejamajam valsts subsidijām.

Sarunās un diskusijās biškopji secināja, ka ar spārnoto ganāmpulku ziemošanu šogad problēmu nav bijis tām saimēm, kuras nebija pārlietu nosiltinātas, kurām bija sagādāts pietiekams daudzums barības un kuras bija pareizi apstrādātas pret varras ērcīti. Vēl dravu turētāji uzzināja, ka aprīļa sākumā ar biškopības biedrības Preiļu nodaļas palīdzību tiks organizēta savāktā vaska apmaiņa un biškopības inventāra iegāde.

Atbalsts nozarei 2014. gadā

Biškopības nozarē atbalstu 17,07 eiro apmērā par vienu bišu saimi saņems pretendents:

- ✓ kas veic saimniecisko darbību un ir reģistrējies kā nodokļu maksātājs;
- ✓ kas ir reģistrējies bišu saimes atbilstoši normatīvajiem aktiem par lauksaimniecības dzīvnieku, to ganāmpulku un novietņu reģistrēšanu, kā arī lauksaimniecības dzīvnieku apzīmēšanu;

- ✓ kam kārtējā gada 1. janvāri ir vairāk nekā 29 bišu saimes;
- ✓ kas nodrošina, lai bišu stropi būtu marķēti atbilstoši Lauksaimniecības datu centra piešķirtajam ganāmpulka numuram un bišu saimju skaits saimniecībā netiek samazināts laikposmā no kārtējā gada 1. jūnija līdz 30. septembrim;
- ✓ kas ir reģistrējies Pārtikas un veterinārā dienesta uzraudzībai pakļauto

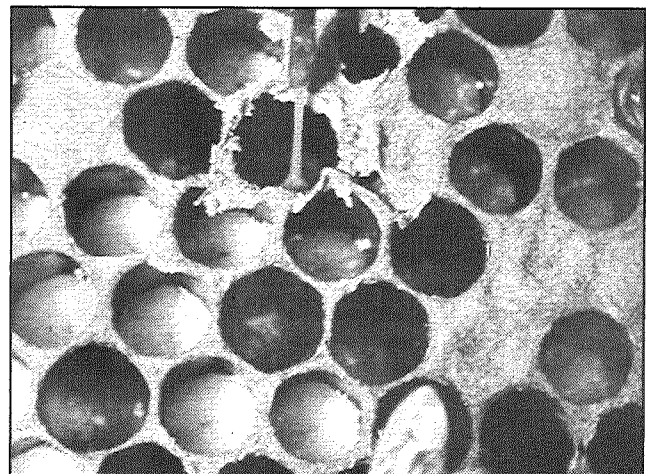
uzņēmumu reģistrā kā biškopības produktu aprītes uzņēmums;

- ✓ kam ieņēmumi no lauksaimnieciskās ražošanas, tajā skaitā no biškopības (neieskaitot saņemto valsts un Eiropas Savienības atbalstu), par iepriekšējo taksācijas gadu ir vairāk nekā 50% no kopējiem saimnieciskās darbības ieņēmumiem.

Iesniegumi atbalsta pretendentiem jāiesniedz līdz šī gada 1. jūnijam.

Amerikas peru puve — nopietns drauds

Amerikas peru puve (attēlā) ir valsts uzraudzībā esoša dzīvnieku infekcijas slimība, kas biškopības nozarei var radīt nopietnus draudus.

Amerikas peru puvi ierosina baktērija, kas cilvēkiem nav bīstama, bet ir nāvējoša, neārstējama infekcijas slimības bitēm, ja savlaicīgi netiek veikti apkaršanas pasākumi dravā. Ekonomiskā biškopijai tā ir ļoti nozīmīga slimība, jo ilgākā laika posmā hroniski slimajām bišu saimēm rada ievērojamus produkcijas zaudējumus. Speciālisti satraucas, ka Amerikas peru puves riska ignorēšana apdraud biškopības attīstību Latvijā. Slimība var izraisīt bišu populācijas skaita pakāpenisku samazināšanos, kas savukārt var izraisīt problēmas saistībā ar lauku teritoriju apsaimniekošanu, bioloģiskās daudzveidības uzturēšanu un saglabāšanu.

Pārtikas un veterinārā dienesta, kā arī Latvijas biškopības biedrības eksperti secina, ka bišu turētāji neveic pietiekamu Amerikas peru puves uzraudzību un kontroli savās saimēs. Tāpēc jāveic slimības uzraudzības, kontroles un apkaršanas pasākumi valstiskā mērogā, lai samazinātu infekcijas izplatību un bišu saimju zudumu, kā arī izveidotu vienotu uzraudzības, kontroles un apkaršanas sistēmu.

Vadoties pēc Latvijas biškopības biedrības pētījumu 2006., 2007., 2008. un 2009. gada datiem un pēc Eiropas Komisijas organizētās bišu veselības uzraudzības programmas 2012. gada datiem, var secināt, ka Amerikas peru puves izplatība bišu saimēs šajā laikā ir palielinājusies no trim līdz 7,4 procentiem.

Amerikas peru puves atklāšanas gadījumā dravas īpašniekam būs aktīvi un stingri jārikojas. Ja tiks apstiprināta Amerikas peru puves diagnoze, dravā slimās bišu saimes būs jāizolē no veselajām bišu saimēm, apkāres maksimāli

ātri jāiznīcina, kā arī no slimās bišu saimes iegūtais medus jāiznāno pārtikas aprītē, nodrošinot, lai tas nenonāktu bišu barībā. Savukārt no slimās bišu saimes iegūtais vasks būs jāiznīcina, bet stropu, kurā atradās slimā saime, kā arī instrumentu un trauku, būs jādezinficē.

Kārtību, kā tiek veikta Amerikas peru puves uzraudzība, nosaka Ministru kabineta noteikumi «Amerikas peru puves uzraudzības, kontroles un apkaršanas kārtība bitēm».

Šogad turpmākajiem gadiem plānots finansējums Pārtikas un veterinārā dienestam, kā arī valsts zinātniskajam institūtam «Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskajam institūtam «BIOR» cīņai ar bīstamo slimību. Par nepieciešamo finansējumu gādās Zemkopības ministrija.

Lappusi sagatavoja L.Kirillova

Tase mate tējas no Argentinas

Pirms diviem gadiem «Novadnieka» lasītājiem bija iespēja iepazīties ar preliēša ALEKSANDRA POPLAVSKA ceļojuma uz Kilimandžaro virsotni piezīmēm. Šī Āfrikas augstākā kalna iekarošana bija viens no viņa sen lolotajiem un piepildītajiem sapņiem. Toreiz Aleksandrs teica — braukšu un kāpšu vēl. Tiesa, kurp vedis ceļš, viņš vēl nestāstīja.

Nu noslēpums atklāts, gandrīz trīs nedēļas, no 4. līdz 21. februārim, Aleksandrs pavadīja zemeslodes otrā pusē — Argentīnā, iekarojot šīs pasaules daļas augstāko virsotni Andos. Kāds bija ceļojums, par to lasiet šajā un turpmākajos laikraksta numuros.

● Amatnieki visur ir vienādi, gan Latvijā, gan Argentīnā. Dažādi nieciņi, kas gatavoti pārsvarā no koka vai akmens.

Pirms sākt stāstu, Aleksandrs liek galdā tējkannu un lej tasē karstu mate tēju, kas ir Paragvajā, Argentīnā, Brazīlijā un citur Dienvidamerikā iecienīts atspirdzinošs dzēriens. Līdz ar parasto tēju un kafiju šis augs ir trešais, kas satur kofeīnu un līdz ar to uzmundrina. Aleksandrs stāsta, ka pirmo reizi dzērienu nobaudījis, viesojoties pie meitas Amerikā, toreiz cienājuši meitas draugi no Brazīlijas. Tēja iegāršojusies ar mazliet rūgtenu, savelkošo sajūtu mutē.

Aconcagua — reāls variants

«Pirms diviem gadiem, kad atgriezās no Āfrikas, zināju, ka miera nebūs, ka kāpšu kalnos vēl. Dienvidamerika bija viens no variantiem, visreālākais arī finansiālā ziņā. Šoreiz neorganizēju savu grupu, bet pievienojos citai kompānijai. Tā bija firma «Virsošnes», kas nodarbojas ar ceļojumu organizēšanu, pulcinot nopietnus kalnos kāpējus un organizējot ekspedīcijas. Arī pērn «Virsošnes» puiši bijuši Argentīnā, tāpēc viņiem tā bija ierasta lieta, bet man atkrita daudzas organizatoriskās klapatas ar aviobiļešu iegādi, maršruta izstrādāšanu un tā tālāk. Piecu dalībnieku (bez manis vēl Andris, Aigars, Kārlis un Jānis) ekspedīcijas mērķis bija Dienvidamerikas augstākā virsotne Aconcagua, vienkārši sakot, Akonkagva — 6962 metrus augsta. Kalns atrodas Argentīnā, netālu no Čīles robežas, Andu kalnu grēdā. Akonkagva ir izaicinājums, kurš vilina kāpējus no visām pasaules malām. Uzkāpšana tajā iekļauta septiņu kontinentu augstāko virsotņu programmā.

Tehniski Akonkagva ir samērā viegls kalns, kāpšanai nav vajadzīgas nekādas papildus iekārtas vai speciāls aprīkojums. Taču fiziskā ziņā tā ir viena no grūtākajām virsotnēm, kas prasa nopietnu iepriekšēju sagatavošanos. Andiem kopumā ir tāda īpatnība, ka, salīdzinot vienu un

to pašu augstumu ar Alpiem, Himalajiem, Kaukāzu vai citiem kalnu masīviem, Andos gaisā ir procentuāli daudz mazāk skābekļa. Īsti nezinu, ar ko tas izskaidrojams, iespējams, ka ar ļoti stipriem vējiem no okeāna.»

Rīgas lidosta — Mendoza

«4. februārī pulksten 9.00 no rīta bijām Rīgas lidostā. Tur arī sākās mūsu garais pārlidojums ar vairākām nosēšanās reizēm: Rīga — Londona — Madride — Santjago — Mendoza, kas ir netālu no mūsu kalnā kāpšanas mērķa. Kopumā ceļā pavadījām pusotru diennakti, tajā skaitā gaisā 20 stundas. Lidojām pāri Andiem un redzējām leģendārās Akonkagvas virsotni. Mendozas lidostā nācās secināt, ka Kārlim pazudusi soma, ko solīja piegādāt jau nākamajā dienā.

No ziemīgajiem apstākļiem, kādi valdīja Latvijā, nokļuvām vasarā. Laika apstākļi bija jauki, nebija karsti, tā ap plus 25 grādiem. Palmas, zaļumi, smaidīgi cilvēki apkārt.

Iekārtojāmies viesnīcā, jo vēl vajadzēja nokārtot dažādas formalitātes, kādas Argentīnā ir obligātas pirms kāpšanas kalnā. Protams, tūlīt gribējām nobaudīt arī slavenos Argentīnas steikus. Tas ir to vērts — ap puskilogramu gaļas! Gribi asiņainu? Lūdzi! Gribi stipri izceptu? Nekādu problēmu!

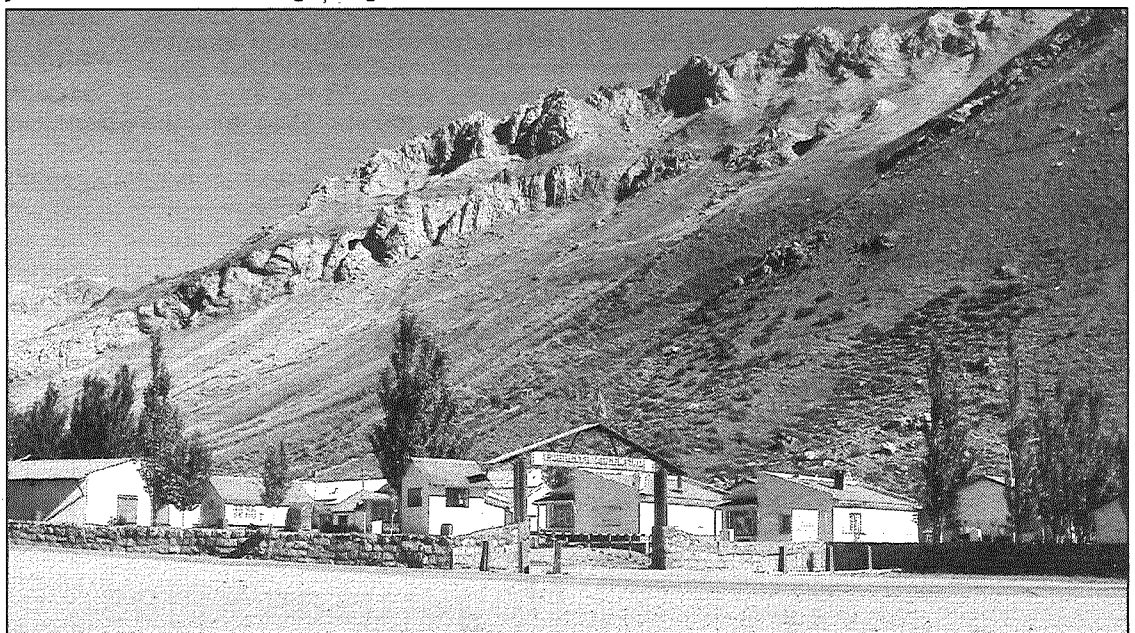
Tā kā Akonkagva atrodas nacionālā parka teritorijā, bija jākārtro dažādi papīri, jāveic maksājumi. Saņēmām kāpšanas atļaujas. Tās ir ne tikai kāpēju drošībai, bet Argentīnas valdība no tā arī pelna. Atkarībā no sezonas kāpšanas atļauju cena mainās. Tā var būt gan 750, gan 500 ASV dolāri no cilvēka. Summā ietilpst apdrošināšana un nepieciešamības gadījumā arī evakuācija ar helikopteru. Starp citu, vēlāk mums bija tieša saskare ar mīnēto lidaparātu.»

● Argentīna. Mendoza. Palmas, saule, vasara. Un pieci ceļotāji no Latvijas: (no labās) grupas vadītājs Andris, Jānis, Aleksandrs, Kārlis un Aigars.

● Pirms došanās ceļā nopietni jāsagatavojas grūtajam gājienam. Tāpēc jāiet uz tirgu un jāizvēlas kāds vītīnāts gaļas gabals.

● Klāt kalni. Ielejā vēl grūti saprast, kāds būs turpinājums, bet vilināt vilina gan.

Kavēšanās pazudušās somas dēļ

«Ceturtdiena Mendozā. Kārļa soma joprojām nebija atradusies. Kavēties īpaši nedrīkstējām, tāpēc centīgi meklējām inventāru, gan šo to nopirkām, gan noīrējām. Kad viss bija sagādāts, piektajā dienā no rīta devāmies ceļā uz Vakas ieleju, kas bija starta punkts. Laiks kļuva arvien

siltāks, temperatūra jau pāri plus 30 grādiem.

Tā kā mantu bija daudz, daļu nodevām nešanai ar mūļiem, bet sev atstājām tik daudz, lai būtu vieglāk aklimatizēties. Gājiena iesākumā maršrutā bijām tikai divas grupas — mēs un ap 15 kāpēju no Austrālijas, vēlāk noskaidrojām, ka tur tikai viens austrālietis, pārējie ir amerikāņi un pat viena meitene no Lietuvas.

Sagaidījām mūļus ar mantām, uzcēlām teltis, vakariņojām. Nākamajā rītā — tālāk. Pa ceļam vēroju Andus. Padrūms skats. Alpi, Kaukāzs ir daudz skaistāki. Ne floras, ne faunas, pa retam sausam krūmiņam, kādai ķirzakai. Tikai klintis, lielāki un mazāki akmeņi, smiltis un putekļi.»

Turpinājums sekos.

L. Kirillova

VESELĪBAS ZIŅAS

Pretsāpju līdzekļi samazina testosterona līmeni

Virieši lieto tik daudz pretsāpju līdzekļu kā vēl nekad, un liela daļa — ilgstošas darbības medikamentus, kas ārstiem liecīs "drošāks" variants. Tomēr "drošākā" metode nāk kompleksā ar satraucošu blakusefektu — tas dramatiski samazina testosterona līmeni.

Ilgstošas darbības pretsāpju līdzekļi, kas jālieto ik pēc 8-12 stundām, spēj samazināt testosterona līmeni pat pieckārtīgi, un tas atsaucas uz veselību un var izpausties kā samazināta muskuļu masa, smadzeņu darbības traucējumi, samazināta dzimumtieksme, slikts garastāvoklis un osteoporoze.

Šīs grupas pretsāpju līdzekļi, to skaitā oksikodons un hidrokodons, tika radīti vēža slimniekiem. Taču tos arvien biežāk izmanto vispārējo sāpju mazināšanai, jo ārsti uzskata, ka tie ir drošāki par īsas iedarbības pretsāpju līdzekļiem. Aptuveni 4,3 miljoni amerikāņu katru dienu lieto ilgstošas darbības pretsāpju līdzekļus.

Veselīgam vīrietim testosterona līmenis var būt līdz pat 800 nanogramiem uz decilitru (ng/dl) asiņu, bet, atsaucoties uz Kaizeras Permanentas santas Rosas medicīnas centra pētījumu secinājumiem, tiem, kas lietojuši pretsāpju zāles un regulāri devušies uz pārbaužu, testosterona līmenis bijis tikai 250 mh/dl.

Holesterīna līmenis ziemā paaugstinās, vasarā kritas

Ja uzzināt, ka jūsu holesterīna līmenis paaugstinās, ļoti iespējams, tas ir saistīts ar gadalaiku. Sliktais ZBL holesterīns mēdz paaugstināties ziemā, bet vasaras mēnešos kristies līdz drošākam līmenim.

Brazīlijas pētnieki atklājuši sezonālas svārstības gan ABL, gan ZBL holesterīna līmeni un uzskata, ka Ziemeļeiropā un Ziemeļamerikā, kur ziemas ir aukstākas, starpība varētu būt vēl lielāka. Tomēr pat maigajās Brazīlijas ziemās ZBL var paaugstināties līdz pietiekami augstam līmenim, lai simtiem tūkstošu cilvēku būtu nepieciešama statīnu terapija. Vasarā ZBL līmenis atgriežas normālā stāvoklī, bet labā ABL holesterīna līmenis paaugstinās.

Kampinas Sanpaulu Valsts universitātes pētnieki šādus atklājumus izdarīja, kad divus gadus bija vērtējuši 227 359 cilvēku holesterīna līmeni. ZBL holesterīna līmenis paaugstinājās vidēji par 7 mg/dl (ap 0,181 mmol/l), un tas 8% cilvēku padarīja par jauniem statīnu grupas medikamentu lietošanas kandidātiem.

Fiziskas aktivitātes pagarina dzīvi

Tikai 15 minūtes fizisku vingrinājumu dienā pagarina dzīvi par trim gadiem.

Jo vairāk darīsiet, ja lielāka iespēja, ka ilgāk dzīvosiet, saka Teksasas universitātes pētnieki. Ja katru dienu pusstundu viegli izkustēsieties, pagarināsiet dzīvi par četriem gadiem.

Jaunais režīms — 15 minūtes dienā — ir daudz vieglāk par iepriekšējam vadlīnijām, kas paredzēja, ka slodzei katru dienu jābūt mērenai. Piemēram, lai iegūtu pozitīvu ietekmi uz veselību, katru dienu bija jāveic 21 minūti mūndri jasoļi. Jaunajā pētījumā Taivānas zinātnieki atklāja, ka efekts ir pat no vieglām 15 minūšu aktivitātēm ik dienu. Viņi astoņus gadus pārbaudīja 416 175 pētījuma dalībnieku veselību. 54% dalībnieku pētnieki klasificēja kā kūtrus (jebkādam fiziskām aktivitātēm viņi veltīja mazāk par vienu stundu nedēļā). Salīdzinot ar kūtrajiem, tie, kuri izpildīja vieglus vingrojumus — kaut vai 15 minūtes dienā pastaigājās (nedēļā 92 minūtes atvēlēja kustībām), samazināja risku nomirt no jebkāda cēloņa par 14 procentiem.

Atvēlot fiziskajām aktivitātēm papildus 15 minūtes dienā, draudi samazinājās vēl par 4 procentiem.

Sagatavots pēc interneta materiāliem

IEGAUMĒJIET

Kad zvanīt 113?

Zvanīt ātrajai palīdzībai 113 nepieciešams gadījumos, ja ir apdraudēta veselība vai dzīvība. Kādi tad ir veselībai un dzīvībai bīstami stāvokļi? Par to var liecināt:

- ✓ pēkšņa saslīmšana, trauma, nelaimes gadījums;
- ✓ pēkšņi sirdsdarbības traucējumi, sāpes krūtīs, auksti sviedri, samaņas zudums;
- ✓ pēkšņs elpas trūkums, smakšanas lēkmes vai aizdusa;
- ✓ pēkšņas sāpes rokās vai kājās, roku vai kāju aukstums, bālums;

- ✓ pēkšņas sāpes vēderā, saindēšanās, vemšana, intensīva caureja;
  - ✓ pēkšņi apziņas traucējumi, krampji, ģibonis, galvas vai muguras sāpes, jušanas vai kustību traucējumi;
  - ✓ pēkšņi psihiski traucējumi, kuriem raksturīga agresīva rīcība vai pašnāvības mēģinājums;
  - ✓ pēkšņas sāpes jostas un krustu apvidū vai urinācijas traucējumi;
  - ✓ dzīvībai bīstama jebkuras izcelsmes asiņošana, smagas alerģiskas reakcijas.
- Tāpat mediķu brigāde izsaucama, ja jānogādā dzemdētāja uz dzemdību nodaļu.

Ja bērns applaucējies vai apdedzinājies

Reizēm mazuli no nelaimes var pasargāt pavisam vienkārši. IR tikai lieku reizi JĀPIEDOMĀ, ka BĒRNS VAR aizsniegties krietni tālāk, nekā mums šķiet. Ka KARSTĀ TĒJAS krūze bērna augumam var būt KĀ SPAINIS verdoša ūdens pieaugušajam.

Ja nu tomēr nelaime ir notikusi, daži vienkārši noteikumi, kas stingri jāievēro. Galvenais — jārikojas ātri:

- ✓ apdeguma vietu jādzesē tikai zem vēsa (ne ledaina), tekoša ūdens vismaz 10 minūtes;
- ✓ ja apdegums/applaucējums ir zem apģērba, neraujiet to nost! Uz apģērba vai starp apģērba un ādu jālej dzesējošs ūdens;

- ✓ dzesēšanas laikā uzmanīgi novelciet apģērba. Neplēšiet no ķermeņa nost pielipušus vai apdegušus apģērba gabalus;
- ✓ nepārpļēšiet tūlznas — ādas slānītis cietušo vietu sargā no infekcijas;
- ✓ nelieciet neko uz brūces un nepārsieniet to saviem spēkiem;
- ✓ pēc apdeguma/applaucējuma vienmēr sazinieties ar savu ārstu. Padomu var saņemt arī, zvanot uz Ģimenes ārstu konsultatīvo tālruni 66016001 (brīvdienās visu diennakti, darba dienās no 18.00 līdz 8.00);
- ✓ ja apdegums ir lielāks par bērna plaukstu, izsauciet ātro palīdzību, zvanot 113.

No www.lm.gov.lv

INTERESANTI

Biezpiens ārstē

Diez vai atradīsi cilvēks, kuram negaršotu biezpiena sieriņi un plāceniši, nemaz jau nerunājot par citiem kulināriem gardumiem no šī vērtīgā produkta. Par visām biezpienā esošajām vērtīgajām vielām mēs īpaši nedomājam — zinām tikai, ka tajā ir daudz olbaltumvielu, kalcija un fosfora. Mūsu zināšanas par biezpienu lielākoties aprobežojas ar šo informāciju. Taču biezpiens ir ne tikai garšīgs un vērtīgs pārtikas produkts, bet arī teicams dakteris.

Agresīva ekoloģija

Zinātnieki pierādījuši — regulāri saņemot kalciju, tas neļauj organismā uzkrāties radionuklidam stroncijam. Bez biezpiena šajā ziņā veselīgi ir arī mārutiņi, sipoli, pupiņas, olas baltums, pētersīļu zaļumi, cietie sieri. No liesa piena gatavotu biezpienu var izmantot par pamatu radionuklidus absorbējošam līdzeklim.

Nem 200 — 250 g biezpiena, 80 — 100

g rūgušpiena, 60 — 70 g medus un nedaudz no tā, kas ir pie rokas, piemēram, diedzētus kviešus, upeņu sulu. Visu apēd vairākas reizes. Lieto ilgāku laiku.

Problēmas ar cukuru

Diabētiķiem, lai samazinātu slodzi aizkuņģa dziedzerim, jāievēro diēta. Labs palīgs ir biezpiens: savienojumā ar dažādiem augiem, arī zaļumiem, atļautajiem augļiem, ogām un daudzām citiem produktiem, tas ilgi neapniks.

Līdzeklis pret klepu

Uz visu nakti krūtīm pieliek kompresi (1 — 1,5 cm biezu, siltās paniņas samitrinātu miksta biezpiena kārtu). No rīta kompresi noņem un visas dienas laikā dzer trejkrāsu vijolišu tēju. Vakarā atkal uzliek kompresi, un tā turpina, līdz slimības simptomi izzuduši.

Jaunajām māmiņām

Ja bērniņa zīdīšanas laikā pietrūkst piena, emaljētā traukā ieliek 180 — 220

g svaigi gatavota biezpiena, aplej ar litru ūdens un pusstundu vāra uz lēnas uguns. Tad atdzesē, novārijumu izkāš un lieto 4 — 5 reizes dienā, līdz iestājas vēlamais rezultāts.

Balss aizsmakums

Lai atgūtu balsi, pirms gulētiešanas ūdens peldē uzkarsē 100 — 150 g biezpiena un izmanto komprese, kuru uz visu nakti pieliek balss saišu vietai. Kompresi nostiprina un apsien ar vilnas šalli. Pēc pāris procedūrām balss atjaunosies.

Vecumu var piemānīt

Gerontologi jau sen pievērsuši uzmanību, ka ilgdzīvotāji priekšroku dod vienkāršam, veselīgam uzturam, un biezpiens ir neatņemama viņu ēdienkartes sastāvdaļa. Tas pozitīvi ietekmē kuņģa un zarnu trakta darbību un holesterīna līmeni asinīs.

«Mājas Dakteris»

NODERĒS

Ar egli pret nervozitāti un bezmiegu

Jauniem egles zaru dzinumiem un skužām piemīt diurētiska, antiseptiska, spazmolītiska, žultsdedzoša un sviedrējoša iedarbība. Tie palīdz novērst C vitamīna trūkumu organismā. Egles galvenās aktīvo vielu grupas ir ēteriskā eļļa, sveķi, miecvielas, C vitamīns un karotinoīdi. Egles dažādās daļās šie savienojumi ir atšķirīgā daudzumā.

Nogurušas kājas

No ilgās sēdēšanas vai stāvēšanas kājās limfa nogulsņējas. Šajā gadījumā var palīdzēt masāža ar karotēm — tā atbrīvos limfmezglus no nogulsņējumiem, atslābinās saspringtos muskuļus, noņems nepatīkamas sajūtas un sāpes.

Aukstā ūdenī vai sasmalcinātā ledū atdzesē 2 ēdamkarotes un tās apziež ar eļļu. Ērti apsēžas, labo kāju paceļ augstāk un karoti, kas labajā rokā, pieliek pēdas ārpusē virs papēža, bet ka-

roti, kas kreisajā rokā, — iekšpusē. Karotes bida gar kauliņu uz priekša un atpakaļ, pēc tam ar abām karotēm masē gar iekšiem uz augšu līdz ceļa locītavas ieliekumam (kustības izdara pamišus). Tāpat izmasē kreiso kāju. Katrai kājai procedūru atkārto 3 reizes. Nobeigumā pa kājas priekšējo daļu novelk ar karotes malu — no pēdas līdz ceļim. Ja kājās ir sūrstoša sajūta, masāža ar aukstām karotēm palīdzēs atbrīvoties arī no tām.

Uz masāžu ar karotēm reaģē visas uz pēdapakšas esošās reflektorās zonas. Ar siltām karotēm masāžu sāk no kāju

pirkstu pamatnes un vieglām pusapaļveida kustībām karotes virza līdz papēdim. Uzspiediens var būt diezgan spēcīgs. Savukārt asinsriti kājās var pastiprināt, ja ar karotes rokturi izmasē pirkststarpas.

Būtībā ar karotēm var masēt visas ķermeņa zonas — no pakauša līdz papēžiem. Procedūra aizņem ne vairāk par 15-20 minūtēm, un, ja tā tiek veikta regulāri, rezultāti neizpaliek. Masāža ar karotēm nav vēlama, ja ir ādas bojājumi, audzēji vai individuāla procedūras nepanesība.

DAUGAVPILS

«Boņuks» — Terēzijas Brokas vismiļākā balva

Daugavpils pilsētas domē sveica pazīstamo diriģenti un pedagoģi Terēziju Broku, kura februārī saņēma Latgales Kultūras balvu «Boņuks» nominācijā «Par mūža ieguldījumu». Apbalvošanas ceremonija notika Rēzeknē, Latgales vēstniecībā «Gors». Balva «Boņuks» tiek pasniegta par ieguldījumu Latgales kultūras attīstībā.

Terēzija Broka ir viena no legendārākajām Latvijas diriģentēm, pedagoģe, kura izaudzinājusi vairākas mūziķu paaudzes, ista Latgales patriote. Viņa ir devusi milzīgu ieguldījumu Latvijas kora mūzikas attīstībā. Nerimīga, smaidīga, vienmēr eleganta, enerģiska, sirsnīga viņa savos 88 gados aktīvi piedalās sabiedriskajā darbā, tiek ar audzēkņiem, koncertē. Savā notikumiem bagātajā mūžā Terēzija

Broka ir ieguvusi neskaitāmas balvas. Viņa ir Latvijas nopelniem bagātā mākslas darbiniece, Latvijas PSR tautas māksliniece, Triju Zvaigžņu ordeņa kavalieri, Spīdolas balvas un citu balvu ieguvēja. Daudzus gadus Terēzija Broka bija daudzu mūzikas svētku, tajā skaitā, arī Vispārējo Latviešu dziesmu un deju svētku virsdiriģente.

Terēzija piedzima 1925. gadā zemnieku ģimenē, ar izcilību pabeidza vidusskolu, bet Rēzeknes mūzikas skolā uzreiz neiestājās, jo nebija naudas. Sākumā viņa mācījās par dārziņnieci, bet vēlāk šāpnis piepildījās. Pēc tam Terēzija Broka turpināja studijas Latvijas konservatorijā. Kopā ar vīru Staņislavu Broku viņa 1954. gadā aizbrauca uz Daugavpili un vairāk nekā pusgadsimtu strādāja Daugavpils mūzikas vidusskolā, 20 gadus vadīja jaukto kori «Latgale».

Vecāku pēdās iet dēls Aivars, kurš kļuvis par mūziķi, diriģentu, pašlaik ir Mūzikas vidusskolas direktors.

Terēziju Broku ļoti aizkustināja pilsētas domē izrādītā uzmanība. Ar asarām acīs viņa teica, ka ir ļoti laimīga un lepojas, ka ir saņēmusi tieši Latgales balvu, — «Boņuks» viņai ir ļoti miļš, jo simbolizē Latgali. Terēzija Broka savu novadu uzskata par vislabāko vietu pasaulē.

Diriģente pateicās visiem, kas palīdzējuši viņai dzīvē un radošajā darbībā, īpaši izceļot savus neskaitāmos audzēkņus. Viena no viņiem ir Lūcija Vaivode, bērnu vokālā ansambļa «Dzismēite» vadītāja, kura bija atnākusi apsveikt pedagoģi. Bērni nodziedāja latgaliešu dziesmas, Terēzija Broka dziedāja līdzin aplaudēja.

Terēzijas Brokas audzēkņi ir arī pazīstamais diriģents, pianists, jauktā kora «Daugava» un

● Terēzija Broka ar saņemto «Boņuka» statueti.

vīru kora «Forte» vadītājs J. Ustinskovs.

Terēzija Broka saņēma daudzus apsveikumus no Daugavpils

pilsētas un novada domes, no vietējās sabiedrības pārstāvjiem.

«Latgales Laiks»

Lietuviešu amatniecības lielle svētki

Jau 400 gadus lietuvieši 4. martā svin savu debesu aizbildņa Svētā Kazimira svētkus un šajā dienā rīko grandiozu Kazjuka amatniecības gadatirgu. Marta pirmajās brīvdienās uz lietišķās mākslas svētkiem ik gadu ierodas desmitiem tūkstošu cilvēku. Gadatirgu apmeklē daudzi Latvijas iedzīvotāji, īpaši no Daugavpils, jo Viļņa nav tālu.

Sena lietuviešu paruna vēsta: «Kas nogulēs Kazjuku, tas nogulēs arī pavasari!» Šogad pavasaris pienācis ļoti agri. Pateicoties saulainajam un siltajam laikam, tirgotāji un pircēji bija lieliskā noskaņojumā. Gadatirgus gaisotne bija ļoti labestīga, visi priecājās, cienājās, satikās ar paziņām.

Kazjuks tiek uzskatīts par vecāko un lielāko Eiropas gadatirgu, valsts kultūras dzīvē tas ir ļoti nozīmīgs notikums. Lietuvas galvaspilsētas centrālās ielas uz trim dienām pārvēršas tirdzniecības vietās, kur nepārtraukti plūst cil-

● Gājiens ar Svētā Kazimira figūru.

vēku straume. Visu Lietuvas novadu amatniekiem Kazjuki ir gada galvenais notikums, kur demonstrēt savu prasmi, tirgoties un uz klausīt pelnītās uzslavas no sajūsmīnātajiem pircējiem. Brauc tirgotāji arī no citām valstīm, piemēram, šogad šeit pārdeva Orenburgas dūnu lakatus. Gadatirgū var nopirkt visdažādākās rotas, tekstilu, gleznas, keramiku, kalu-

mus, pinumus, koka izstrādājumus, mēbeles, pārtikas produktus. Daudzi meistari saglabā vecos amatus, piemēram, Vilija Ratautiene pin uz dēļiņiem jostas un rotas tautastērpiem ar tradicionālajiem lietuviešu rakstiem. Pie letēm, kur tirgoja lietuviešu sieru, kūpinājumus un mājas alu, stāvēja rindas. Tieši uz ielas darbojās virtuves, kur pavāri milzi-

● Laužu jūra tirdzniecības vietās.

gās pannās gatavoja tradicionālos lietuviešu ēdienus — cepelinus, skābētus kāpostus ar desiņām, alus zupu. Uz speciālām skatuvēm, kas bija uzstādītas Viļņas centrālajos laukumos, uzstājās folkloras kolektīvi un amatierteātri. Gadatirgus ir lieliska iespēja jaunajiem mūziķiem, — viņi uzstājas ielās, bet tūristi viņiem dāsni pateicas.

Svētkos iesaistās visas paaudzes. Obligātajā Kazjuka gājienā piedalās skolēni, studenti, nacionālie profesionālu mūziķu kolektīvi, militāristi un tamli-

dzīgi. Teatralizētā gājiena galvgali tiek nesti Svētā Kazimira figūra. Gājiens virzās pa centrālo Ģedimīna prospektu līdz katedrālei, kur tiek glabāti Svētā Kazimira pišļi. Viņam par godu šeit tiek noturēti svinīgi dievkalpojumi.

Atmiņai no gadatirgus apmeklētājiem aizved sev līdzī suvenīrus un talismanus — izkaltētu graudzāļu un ziedu kompozīcijas «kazimirkas», kas simbolizē pavasari un pasargā mājokli no nepatīkšanām.

«Latgales Laiks»

KRĀSLAVA

Restaurē kritušo piemiņas vietu

Tuvojas 8. maijs — diena, kad 1945. gadā nacistiskā Vācija parakstīja aktu par kapitulāciju, un Eiropā beidzās Otrais pasaules karš. Katru gadu Nacisma sagrāves un Otrā pasaules kara upuru piemiņas dienā Indras Brāļu kapos cilvēki noliek ziedus un ar klusuma brīdi piemin visus kritušos.

Arī šogad Indras kultūras pasākumu plānā ir ierakstīts šis datums, un šoreiz ļaudis kapus ieraudzīs citādākā veidolā — restaurētus. Projektu daļēji finansē Krievijas puse, daļēji — pagasta pārvalde. Ir attīrītas piemiņas plāksnes, izžāģēti vecie koki, salabota daļa no žoga, bet pārējā žoga daļa noņemta, un to remontē pagasta pārvaldes strādnieki. Vēl ir jāiestāda ziedi, kādu košumkrū-

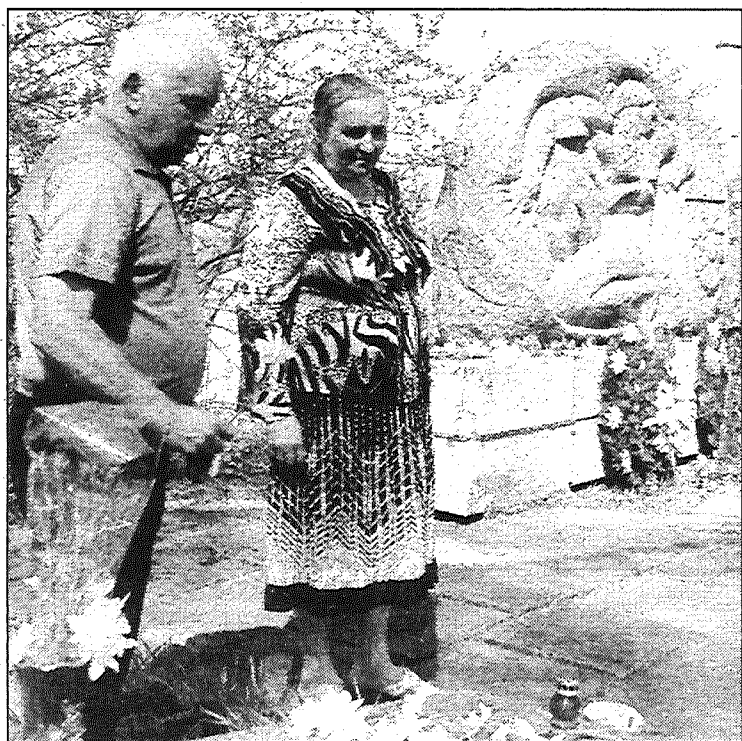
mu un jāsigatavo atklāšanai, kas iecerēta 8. maijā. Būs klusuma brīdis, būs ziedu nolikšana, degs svečītes un tuvinieki dalīsies atmiņās. Tradicionāli tieši šajā datumā savā atpūtas pasākumā, savā atpūtas vakarā tiksies pensionāri, kuri šogad gaida ciemiņus no kaimiņvalsts — vokālo kolektīvu no Bigosovas. Tā kā daudzi no sirmgalviņiem ir dzīvojuši kara laikā, kāds arī zaudējis tuviniekus, tad Brāļu kapos uzsāktās sarunas nereti gūst turpinājumu atpūtas vakarā pie galda.

Indras Brāļu kapos apbedīti ne tikai kritušie Otrajā pasaules karā, bet arī Pirmajā pasaules kara upuri. Praktiski uz Indras piemēra var rakstīt Latvijas vēsturi, jo šeit ir vairāki kapi, un kopā tie paver skatu uz nozīmīgu laika posmu Latvijas vēsturē. Indra ir arī piemērs tam, kā jā rūpējas par

karavīru piemiņas vietām, lai vai kurā ierakumu pusē tie būtu cīnījušies. Indras intelīģence saprot, ka ne jau karavīri, bet politiķi ir vainojami karu izraisīšanā. Ciematā ir luterāņu kapi, kuros apbedīti vācu karavīri un pretošanās kustības dalībnieki. Arī šos kapus pagasta pārvalde pūlas uzturēt pienācīgā kārtībā, piemēram, pērn uzlika kapu žogu, uzstādīja lielo krustu, kuru iesvētīja luterāņu mācītājs no Daugavpils. Indrā tiek godāta arī komunistisko represiju genocīda upuru piemiņa.

● Vladimirs Nikolaičuks ar sievu Raju no Ukrainas pērn atbrauca apraudzīt savu tēva Pjotra kapavietu Indras Brāļu kapos.

«Ezerzeme»

Izvēlētas pirmās ātruma kontroles mērierīču atrašanās vietas

Drīzumā autovadītājiem, dodoties no Latgales uz Rīgas pusi, būs jāuzmanās no radariem un jābrauc lēnāk. Lai uzlabotu ceļu satiksmes drošību, izvēlētas pirmās 20 ātruma kontroles mērierīču atrašanās vietas uz valsts ceļiem un Rīgas ielās. Šādas ierīces atradīsies arī uz Rīgas — Daugavpils šosejas.

Vieta izvēlēta un saskaņota ar satiksmes drošības ekspertiem. Stacionāro fotoradaru karte (Google Maps) atrodama: <http://ej.uz/zzrc>. Tajā redzamas 20 mērierīču atrašanās vietas, savukārt, uzspiežot uz katras vietas, atrodams skaidrojums par katru konkrēto vietu — ceļu satiksmes negadījumu skaits, cietušo un bojā gājušo skaits, ceļu posma funkcionālā nozīme satiksmē.

Satiksmes ministrs Anrijs Matīss norāda, ir būtiski, lai radaru ieviešana būtu caurskatāma, lai to darbības un atrašanās vietas ir rūpīgi izvērtas. Šādām mērierīcēm jābūt sabiedrībai saprotamam instrumentam, lai uzlabotu ceļu satiksmes drošību un nodrošinātu atļautā braukšanas ātruma ievērošanu; radari nedrīkst būt naudas pelnīšanas avots.

Ceļu satiksmes drošības direkcijas valdes priekšsēdētājs Andris Lukstiņš uzsver, ka stacionāro fo-

toradaru iespējamās atrašanās vietas izvēlētas, izvērtējot simtiem ceļu satiksmes negadījumu statistiku, «melnos punktus» un informāciju par ceļu posmiem. Triju gadu laikā šajās 20 vietās, kur paredzēts uzstādīt mērierīces, notikuši 495 ceļu satiksmes negadījumi, cietuši 135 cilvēki, bet bojā gājuši astoņi.

Valsts policijas galvenās policijas pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes priekšnieks Artis Velšs atzīst, ka stacionāro fotoradaru klātbūtnē ceļu satiksmē ļaus efektīvāk izmantot policijas resursus, piemēram, prevencijas nolūkos «ķerot un audzinot» ātruma pārkāpējus ar pārvietojamiem radariem, operatīvāk izbraucot uz negadījuma vietām vai lielāku uzmanību veltot satiksmes dalībniekiem, īpaši — mazaizsargātajiem.

Šī gada pirmo divu mēnešu statistika nav iepriecinoša — bojā gājuši 24 cilvēki, kas ir par pieciem vairāk nekā pērn attiecīgajā laika posmā.

Kopš Latvijā tika pārtraukta stacionāro fotoradaru darbība, ceļu satiksmes drošība neuzlabojās, tā pat pasliktinājās. 2012. gadā, kad darbojās radari, no aprīļa līdz septembrim negadījumu skaits ar cietušajiem samazinājās par 3,6%. Taču jau 2013. gadā negadījumu skaits ar cietu-

šajiem palielinājās par 5,3%. Līdzīgas tendences vērojamas arī bojā gājušo skaita ziņā. Proti, stacionāro radaru darbības laikā vasaras mēnešos bojā gājušo skaits samazinājās par 3,5%, bet pēc radaru darbības pārtraukšanas — 2013. gadā, palielinājās par 14,6%.

Pirms stacionāro radaru atrašanās vietām domāts uzstādīt braukšanas ātrumu ierobežojošas zīmes ar brīdinājošu papildzīmi par fotoradaru darbību. Plānots, ka stacionāros fotoradarus varētu sākt uzstādīt šī gada beigās.

Latgales virzienā uz Rīgas — Daugavpils šosejas stacionārais radars tiks izvietots 24,5 kilometra pie pagrieziena uz Saulkalni, kur fiksēs uz Ogrī braucošos. Atļautais ātrums būs 70 kilometri stundā. Vieta tiek raksturota kā augstas satiksmes intensitātes divbrauktuveju četrjoslu ceļš ar krustojumu vienā līmenī. Ļoti bīstama izbraukšana no pieslēguma, ja uz galvenā ceļa tiek pārsniegts braukšanas ātrums.

Otrs radars fiksēs uz Rīgu braucošos un būs izvietots 24,6 kilometra pie pagrieziena uz Saulkalni. Statistika liecina, ka no 2010. līdz 2013. gadam ceļa posmā no 23. — 25. kilometram reģistrēti 16 ceļu satiksmes negadījumi, bijuši pieci cietušie un viens cilvēks gājis bojā.

Sieviešu — autovadītāju skaits Latvijā pieaug

Ceļu satiksmes drošības direkcijas (CSDD) apkopotā informācija liecina, ka gada laikā — no 2013. gada marta līdz 2014. gada martam sieviešu autovadītāju skaits pieaudzis par vairāk nekā 8100 daiļā dzimuma pārstāvē.

Šobrīd no kopējās šoferiņu saimes sievietes ir nedaudz vairāk kā 40% (pērn — nepilni 40%). Līdzīgi kā 2012. gadā, arī 2013. gadā sievietes braukušas uzmaniģāk, vairāk domājot par savu, pasažieru un līdzcilvēku drošību, kopumā no visiem ceļu satiksmes negadījumiem izraisot vienu trešo daļu.

Biežākie sieviešu pārkāpumi ceļu satiksmē — gandrīz 3000 sieviešu ir “nedaudz” pārsniegušas atļauto braukšanas ātrumu

apdzīvotās vietās vai dzīvojamajās zonās. Otrs biežākais pārkāpums — braukšana bez OCTA poliēs (šādi pārkāpumi 2013. gadā bijuši nedaudz vairāk kā 1800). Iespējams, pārkāpums nebūtu noticis, ja sievietes jau laikus būtu reģistrējušas CSDD bezmaksas e-pakalpojumiem (<https://e.csdd.lv>), kur iespējams saņemt arī dažādus atgādinājumus. Šobrīd CSDD e-pakalpojumu lieto apmēram 305 tūkstoši autovadītāju un no tiem tikai nedaudz vairāk kā trešdaļa ir sievietes. Savukārt ļoti sievišķīgs ir trešais biežākais pārkāpums — rīkojuma ceļa zīmju neievērošana, piemēram, braukt pa labi, braukt pa kreisi vai braukt pa loku. 2013. gadā izdarīti šādi 1815 pārkāpumi.

Salīdzinot ar 2012. gadu, būtiski — par 66%, sarucis sieviešu

skaits, kurām izsūtīti paziņojumi par četriem un vairāk pārkāpumu uzskaites punktiem. Proti, 2012. gadā šādi paziņojumi izsūtīti aptuveni 2800 sievietēm, bet pērn — tikai 1800 dāmām, tajā skaitā — 1600 sievietēm par 4 punktiem.

Vissliktāk ceļu satiksmē pērn uzvedušās Kristīnes, kas kopā izdarījušas 472 ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumus. Otrās nedisciplinētākās bija Jeļenas ar 457 pārkāpumiem, bet trešā vietā ierindojās Ilzes, kuras likumu pārkāpa 418 reizes.

CSDD ir apkopojusi arī populārākos sieviešu — autovadītāju vārdus Latvijā. Pirmās divas vietas ieņem Jeļenas (7513 vadītājas) un Tatjana (7513 vadītājas), tām seko Ineses un Ingas. Vēl pirmajā desmitniekā ir Olgas, Svetlanas, Ilzes, Kristīnes, Irinas un Daces.

VUGD BRĪDINA

Uz ledus atrasties ir bīstami!

12. martā ap pulksten 14.50 Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD) saņēma informāciju, ka Rēzeknes novada Strūžānu purva ezerā noslicis makšķernieks.

Ugunsdzēsēji glābēji ezerā blakus aļiņģim atrada vīriņa personīgās mantas un uzsāka zemūdens meklēšanas darbus. Apmēram 300 metrus no krasta tika ūdens 64 gadus vecais noslikušais vīrietis tika atrasts un izcelts krastā.

Daudzviet Latvijā ūdenstilpes jau ir brīvas no ledus, tomēr vietām ūdeni vēl klāj trausls un plāns ledus. VUGD brīdina, ka šobrīd atrasties uz ledus ir ārkārtīgi bīstami, tas apdraud cilvēku veselību un dzīvību.

VUGD aicina zemledus makšķerniekus vairs nekāpt uz ledus, jo šobrīd tas jau ir ārkārtīgi bīstami dzīvībai. Arī vecākiem ir svarīgi pārrunāt ar bērniem ledus bīstamības jautājumus un kāpšanas uz ledus iespējamās traģiskās sekas.

VUGD aicina nepaiekt vienaldzīgi garām, ja redzat, ka bērni vai pusaudži slidinās pa nedrošo ledu — brīdiniet viņus par bīstamību, bet, ja pamanāt, ka cilvēki ir aizgājuši pārāk tālu no krasta un var rasties problēmas atgriezties atpakaļ, kā arī, ja cilvēks ir ielūzis ledū, nekavējoties zvaniet glābšanas dienestam pa tālruni 112.

Kā rīkoties, ja gadās ielūzt ledū?

✓ Skatīties jāsauc palīgā un apkārtējiem nekavējoties jāzvina uz 112.

✓ Jācenšas saglabāt mieru un nostabilizēt elpošanu.

✓ Lai palīdzētu, ielūzušajam jāuvojas rāpus vai guļus, netuvojoties līdz pašai ielūzuma vietai. Ielūzušajam apmēram no 2 — 5 metru attāluma jāpamet aukla, sasiet apģērba gabalu, garš koks vai kāds cits priekšmets. Ja glābēji ir vairāki, jāievēro, ka vienam no otra jāatrodas 2 — 3 metru attālumā.

✓ Izvēloties cietušo uz ledus vai pašam izklūstot uz ledus, rāpus jāvirzās projām no bīstamās vietas līdz krastam.

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldē reģistrētie notikumi

Aizturēts automašīnu riepu dūrējs

Nazis iereibuša jaunieša rokās bijis liktenīgs vairāk nekā 10 automašīnām Daugavpilī, visām sadurtas riepas.

Kā ziņo Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Kārtības policijas biroja preventīvas nodaļas inspektore Anastasija Laizāne, Daugavpilī, Malu ielā, vismaz 10 automašīnām tika sadurtas riepas. Notikušā apstākļu tuvākai noskaidrošanai uz notikuma vietu izbrauca policijas darbinieki. Turpat tuvumā viņi aizturēja kādu astopņadsmiņgadīgu jauniešu, kurš šādā veidā bija izklaidējies. Pie viņa atrasts nazis, ar kuru durts riepas, tas atsavināts.

Savu rīcību aizturētais paskaidrot nevarēja, jo bija spēcīgā alkohola reibumā. Par notikušo policijā uzsākta kriminālprocess. Pēc tam policijā saņemti vēl vairāki iesniegumi par līdzīgā veidā sabojātām automašīnām, līdz ar to kopējais «apskādēto» transportlīdzekļu skaits sasniedzis 14.

Aizturētajam tika piemērots ar brīvības atņemšanu nesaisītais drošības līdzeklis.

Atkal atsavināts liels daudzums nelegālu cigarešu un alkohols

Apkarojot akcīzes preču nelikumīgu apriti Latgalē, atkal atsavināts vērienīgs daudzums cigarešu un alkohols, informē policija.

Pēdējo dienu laikā veikti daudzi dažāda veida operatīvie pasākumi ar akcīzes nodokli apliekamo preču nelikumīgās aprites apkarošanai. Pavisam Kriminālpolīcijas biroja darbinieki atsavināja vairāk nekā 886 tūkstošus nelegālo cigarešu un vairākus simtus litru nezināmas izcelsmes alkohola.

✓ Veicot izmeklēšanu agrāk uzsākta kriminālprocesa ietvaros, Rēzeknes novada Griškānu pagastā tika atrasts un atsavināts liels daudzums nelegālu cigarešu — 520 tūkstoši gabalu. Saistībā ar šo noziegumu policija pārbauda divus vīriešus, kuri dzimuši 1959. un 1976. gadā.

✓ Turpinot izmeklēšanas pasākumus cita kriminālprocesa ietvaros, policijas darbinieki pārbaudīja kādu 1963. gadā dzimušu vīrieti, kurš varētu būt saistīts ar akcīzes preču nelikumīgu apriti. Policisti nekļūdījās un Daugavpilī atrada nelikumīgi glabātas 146 120 cigaretes un 218 litrus nezināmas izcelsmes alkohola.

✓ Operatīvie pasākumi tika veikti Daugavpils novada Naujenes pagastā, kur tika konstatēts, ka dzelzceļa vilciena vagonā no Baltkrievijas Republikas nelikumīgi ievestas cigaretes. Kopumā policijas darbinieki atrada un atsavināja 220 tūkstošus vagonā zem akmeņogļēm paslēptas cigaretes. Saistībā ar tabakas izstrādājumu nelikumīgu uzglabāšanu un pārvietošanu lielā apmērā vai grupā policija pārbauda divus Baltkrievijas pilsoņus.

Visos uzsāktajos kriminālprocesos turpinās izmeklēšana.

Satiksmes negadījumi ar cietušajiem un bojā gājušajiem

✓ 8. martā ap pulksten 20.00 Daugavpils novada Liksnas pagastā 1992. gadā dzimis vadītājs, braucot ar automašīnu VW Vento pa autoceļu Rīga — Daugavpils, uzbrauca velosipēdistei, kura pārvietojās ar riteni pa ceļa braucamo daļu. Velosipēdiste, 1978. gadā dzimusi sieviete, notikuma vietā gāja bojā. Uzsākta kriminālprocess, policija skaidro notikušā apstākļus un iemeslus. Nozīmēta ekspertīze.

✓ 9. martā Daugavpilī 1986. gadā dzimis motocikla vadītājs izraisīja sadursmi ar tajā pašā virzienā braucošo automašīnu VW, kas veica kreiso pagriezienu. Motociklists guva traumas un pēc sadursmes tika nogādāts mediķu aprūpē slimnīcā.

✓ 11. martā Daugavpilī kādā ielu krustojumā notika divu automašīnu sadursme. 1981. gadā dzimis vīrietis, braucot ar automašīnu Mitsubishi, nepalaida pa galveno ielu braucošo automašīnu Citroen. Pēc sadursmes Citroen vadītāja, 1972. gadā dzimusi sieviete, bija spiesta lūgt mediķu palīdzību.

Aglonas novadā avarējusi privāta lidmašīna, pilots guvis traumas

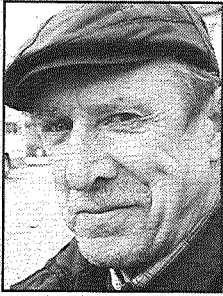
Pagājušajā trešdienā, 12. martā, Aglonas novadā avarējusi neliela privāta lidmašīna, ziņo aģentūra LETA.

Veicot nosēšanos, lidaparāts aizķēris koku zarus un nogāzies. Lidmašīnas pilots — 60 gadus vecs vīrietis — avārijā guvis nopietnas traumas. Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta komunikācijas nodaļas vadītāja Ilze Bukša stāsta, ka pilots, atsitoties pret lidaparāta malām, guvis dažādus ķermeņa lūzumus. Mediķi viņu vidēji smagā stāvoklī nogādājuši reģionālajā slimnīcā. Speciāliste uzsver, pilotam esot paveicies, jo pie šādiem negadījumiem sekas var būt daudz dramatiskākas. Tiesa, ārstēšanās būs nepieciešama pietiekami nopietna.

Kā ievērojat gavēni?

Jekims:
— Cenšamies gavēni ievērot. Atceros, ka manā bērībā bija daudz stingrāk, bet toreiz vecākus un vecvecākus klausījām, viņu padomus ņēmām vērā. Taču tagad jaunatne mūsos neklausās. Man pašam ir trīs bērni, bet viņiem cita dzīve un cita pārliecība. Ko tur par gavēni un gavēšanu runāt, paši izlems, kā rīkoties. Visādā ziņā domāju, ka gavēt ir veselīgi organismam, pat ārsti to iesaka. Ja padomā, kas mūsdienās produktos tiek iekšā sabāzts, bailes paliek, labāk neēst nemaz.

Gunārs:
— Gavēni ievēroju divas reizes gadā — pirms Ziemassvētkiem un pirms Lieldienām. Piektdienās gaļu nelietoju, bet vairāk gan tāpēc, ka sieva negatavo. Par gaļas trūkumu nevajag satraukties, es izcepšu, piemēram, zivi folijā, būs tik garda, ka visi gaļas ēdāji laizīsies vien. Man gribētos, lai cilvēki padomā par, lūk, ko — vai ar vienu gavēšanas dienu nedēļā var atsvērt tās sākotnējās ciešanas, kuru dēļ gavēšana pieņemta? Taču katrs rīkojas tā, kā uzskata par pareizu.

Anna:
— Ievēroju gavēni. Visvienkāršāk ir atteikties no gaļas, īpaši piektdienās. Jaunie gan tagad, šķiet, gavēni maz ievēro. Es bērībā augu pie vecmātes, tāpēc ēšanas ziņā gavēnis tur bija praktiski visu laiku, viņa stingri pie tā turējās. Man svarīga liekas gavēņa otra — garīgā — puse. Teiksim, kultūra ir laba lieta, bet nevajadzētu šajā laikā ne rīkot skaļus pasākumus, nedz tajos piedalīties.

Janīna:
— Stingri ievērot gavēni nav vienkārša lieta. Atzistu, ka pati to ievēroju tikai daļēji — piektdienās un trešdienās nelietoju gaļas ēdienus. Man tas ir jau kā tradīcija kopš bērības. Tikai tad prasības bija ievērojami stingrākas, praktiski visu gavēni gaļu nedabūjām. Godīgi sakot, gaļas jau nemaz nebija. Mazbērniem cenšos gavēņa būtību izskaidrot, to, ka jādodomā par garīgām lietām — par prāta un dvēseles attīrīšanu. Vecākajam mazdēlam jau 11 gadi, pie Komunijas gāja, tāpēc daudz ko saprot un man piekrit.

Jeļena:
— Gavēņa ievērošana ir katra cilvēka personīgā lieta. Esmu novērojusi, ka gados vecākie ļaudis joprojām gavē stingri. Laikam kopš bērības ir pieraduši tā dzīvot un viņiem viss liekas vienkārši. Vairāk tāpēc, ka gavē, vecie ļaudis ir arī fiziski stiprāki par mūsu paaudzi. Es pati cenšos atturēties no smagiem gaļas ēdieniem, kas organismam kopējai veselībai nāk tikai par labu. Pie tam daru tā ne tikai gavēņa laikā, bet bieži vien ikdienā. Ļoti labprāt lietoju uzturā augu eļļu, īpaši garšo linsēkļu eļļu. Strādāju tīrģū, tāpēc redzu, kā pieaug pieprasījums pēc šī produkta.

L. Kirillova
Foto: A. Šņepsts

SLUDINĀJUMI, LĪDZJŪTĪBAS

SIA AIBI iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, zirgus, cūkas.
Labas cenas.
Samaksa tūlītēja. Svāri.
Tālr. 26142514, 20238990.

SIA „LATVIJAS GAĻA” iepērk liellopus, aitas, jaunlopus, zirgus.
Svāri. Samaksa tūlītēja.
Tālr. 28761515.

Pārdod: SAUSU, SKALDĪTU BĒRZA MALKU ar piegādi
Preiļos un tuvākajā apkārtnē.
Tālr. 29737798.

ĀDAŽU METĀLS
Tērauda jumtu un sienu profili no ražotāja!
SIA «Ādažu metāls» Jēkabpili, K. Skraubiņa ielā 16. Zvanīt 20202938.
www.adazumetals.lv

Skumjās paziņojam, ka 12. martā mūžībā aizgājusi politiski represētā, pensionētā skolotāja Regīna IEVIŅA (dzim. Volante).
Izvadīšana no Dzeņu kapu kapličas 19. martā pulkst. 14.00.
Draugi

Zviedrijas kompānija pērk mežus un zemi.
Tālr. 25644455, 27888826.
e-pasts: zviedrijasmezi@inbox.lv

Sirds pilna nogurušām asarām,
Kam spēka nav pār vaigu norītēt.
Dalām sāpju brīdī ar Jeļenu Lubgāni, no MĀTES atvadoties.
SIA „Agrofirma „Turība” kolektīvs

Vairākās ziedu tirdzniecības vietās neizsniedz čekus vai arī vispār neizmanto kases aparātus

Valsts ieņēmumu dienesta (VID) nodokļu inspektori, veicot tematiskās pārbaudes ziedu tirdzniecības vietās Rīgā un vairākās citās Latvijas pilsētās, konstatēja, ka visbiežāk netiek reģistrēti ieņēmumi, netiek izsniegti darījumu apliecinājoši dokumenti un netiek ievērota preču uzskaites, preču pavadzīmju un pavaddokumentu aprītes kārtība, ziņo VID Sabiedrisko attiecību daļas galvenā speciāliste Evita Teice-Mamaja.

Pagājušajā nedēļā VID nodokļu inspektori veica 49 tematiskās pārbaudes gan ziedu vairumtirdzniecības, gan mazumtirdzniecības vietās Rīgā, Jelgavā, Valmierā, Madonā, Daugavpilī un Liepājā ar mērķi pārbaudīt, vai tirdzniecībā esošajiem ziediem ir izcelsmes dokumenti, vai ieņēmumi no ziedu tirdzniecības tiek reģistrēti un tiek izsniegti samaksu apliecinājoši dokumenti. Tāpat tika pievērsta uzmanība, vai ar nodarbinātajiem ir noslēgtas darba tiesiskās attiecības.

Kopumā pārbaudēs tika konstatēts, ka 46 no 49 pārbaudītajiem nodokļu maksātājiem neievēro tirdzniecības noteiku-

mus. Tematisko pārbažu laikā VID inspektori visbiežāk konstatēja, ka netiek ievēroti elektronisko kases aparātu lietošanas noteikumi (29 gadījumos), netiek reģistrēti ienākumi un netiek izsniegti darījumu apliecinājoši dokumenti (13 gadījumos) un netiek ievērota preču uzskaites, preču pavadzīmju un pavaddokumentu aprītes kārtība (120 gadījumos). Trijos gadījumos ziedu tirdzniecības vietā netika uzrādīts darba līgums ar nodarbinātajam personām, kā arī nebija iesniegtas ziņas VID par nodarbinātajām personām.

VID atgādina, ka viens no būtiskākajiem faktoriem, kas palielina ēnu ekonomiku, ir t.s. „aploksņu algas”. Minētie pārkāpumi liecina par negodprātīgu komersantu centieniem rast līdzekļus, no kuriem izmaksāt atalgojumu, izvairoties no nodokļu nomaksas un tādējādi ne tikai samazinot valsts budžeta ieņēmumus, bet arī liedzot darbiniekam valsts noteiktās sociālās garantijas darbnespējas, darba zaudēšanas, bērna piedzimšanas u.c. gadījumos, kad finansiālais atbalsts ir īpaši būtisks.

Par konstatētajiem pārkāpumiem ir uzskaites lietvedības administratīvo pārkā-

pumu lietās saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 155.¹ pantu “Preču uzskaites, preču pavadzīmju un pavaddokumentu aprītes kārtības neievērošana”, 156.¹ pantu “Nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtības neievērošana, šo ierīču un iekārtu lietotāju un apkalpojošo dienestu pienākumu nepildīšana” un 159.⁸ pantu “Nodokļu un informatīvo deklarāciju iesniegšanas termiņu neievērošana”.

Ja iedzīvotāju rīcībā ir informācija par iespējamiem nodokļu nemaksāšanas gadījumiem, VID aicina iedzīvotājus par to ziņot, zvanot uz anonīmo diennakts bezmaksas uzticības tālruni 80009070, izvēloties tēmu “Nodokļu nemaksāšana, „aploksņu” algas” (informāciju iespējams sniegt latviešu, krievu un angļu valodā) vai arī rakstīt uz e-pastu parkapumi@vid.gov.lv.

Redakcijas piebilde. Arī redakcija ir vairākkārt saņēmusi pircēju sūdzības par pakalpojumu čeku neizsniegšanu no frizieriem, medīkiem un sporta nodarbību pasniedzējiem.

VID pastiprināti uzraudzīs alkohola mazumtirdzniecības ierobežojumu ievērošanu

Valsts ieņēmumu dienests (VID) atgādina, ka ar 2014. gada 1. janvāri papildus “Alkoholisko dzērienu aprītes likuma” 6. panta pirmajā daļā jau šobrīd noteiktajam prasībām ir jāievēro vairāki vēl stingrāki nosacījumi un prasības alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecībā.

Tā kā dienesta rīcībā esošā informācija liecina, ka atsevišķi akcīzes preču mazumtirdzniecības veikali neievēro minēto grozījumu prasības, VID plāno pastiprināt minētos uzraudzības un kontroles pasākumus. Atbildība par minēto prasību neievērošanu noteikta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 169. pantā.

VID atgādina, ka, sākot no 2014. gada 1. janvāra, alkoholiskie dzērieni, izņemot alu, kurā absolūtais spirta daudzums nepārsniedz 5,8 tilpumprocentus, izvietojami nodalītā tirdzniecības zāles pašapkalpošanās zonā vai alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecība organizējama, indivi-

duāli apkalpojot katru pircēju. Tāpat likuma grozījumi paredz, ka kopā ar alkoholiskajiem dzērieniem šajā zonā atļauts novietot arī tabakas izstrādājumus un to piederumus, kā arī tādās precēs, kas saistītas ar alkoholiskajiem dzērieniem (piemēram, dzērienu taras atvēršanas ierīces, dzērienu lietošanai paredzēti trauki).

Tirdzniecības zāles pašapkalpošanās zonā un pircēju individuālās apkalpošanas vietās, kurās tiek tirgoti alkoholiskie dzērieni, izņemot alu, kurā absolūtais spirta daudzums nepārsniedz 5,8 tilpumprocentus, no 2014. gada 1. janvāra jānodrošina nepārtraukta videonovērošana, videoieraksta veikšana reālā laika režīmā un tā saglabāšana vismaz septiņas dienas pēc ierakstīšanas. Vēršam uzmanību, ka minētā prasība attiecas tikai uz tādām alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecības vietām, kur alkoholiskie dzērieni tiek realizēti promnešanai (piemēram, veikaliem un veikaliem-kafejnīcām), bet neat-

tiecas uz tām alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecības vietām, kur alkoholiskie dzērieni tiek realizēti tikai patēriņai uz vietas (piemēram, kafējnīcām, restorāniem u.tml.).

Tāpat veikalos, kuros alkoholisko dzērienu pircējiem ir pieejama pašapkalpošanās, alkoholiskos dzērienus degustācijai drīkst piedāvāt tikai alkoholisko dzērienu nodalītājā tirdzniecības zāles pašapkalpošanās zonā.

Plašāk prasības, kas stājas spēkā ar 2014. gada 1. janvāri, ir skaidrotas VID Akcīzes pārvaldes sagatavotajā informatīvajā materiālā „Informatīvais materiāls par 2013. gada 20. jūnija grozījumiem Alkoholisko dzērienu aprītes likumā”, kas pieejams VID mājaslapas sadaļā *Nodokļi > Akcīzes nodokļi > Tiesību akti*.

Jautājumu vai neskaidrību gadījumā aicinām vērsties VID Akcīzes pārvaldes klientu apkalpošanas centrā, kura kontaktinformācija pieejama mājaslapas sadaļā *Kontakti*.